

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

05 Şubat 2014 Çarşamba

DIŞIŞLERİ KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

05 Şubat 2014 Çarşamba

----0----

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/876)	1:18
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/853)	18:19
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/863)	19:20
1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün Uygulanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/839)	20:22
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/854)	22:23

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:23
Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı	1:18
Büyükelçi Ahmet Muhtar GÜN (Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	1:2, 13:14
Ahmet Hamdi NAYİR (İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	2, 14:15, 17
Mehmet CANGİR (Avrupa Birliği Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	2
Osman Oktay EKŞİ (İstanbul)	2:4
Osman Taney KORUTÜRK (İstanbul)	5:6, 12:13, 15:16
Yıldırım Tuğrul TÜRKES (Ankara)	6:7
Tunca TOSKAY (Antalya)	7, 10:11, 16

Mehmet Ali EDİBOĞLU	(Hatay)	7:8, 16:17
Ali Haydar ÖNER	(Isparta)	8, 12
Osman Faruk LOĞOĞLU	(Adana)	8:10, 13, 17
Rıfat SAİT	(İzmir)	11:12
Madde 1, 2, 3		17
Önerge		17:18
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı		18:19
Büyükelçi Ahmet Muhtar GÜN (Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		18
Ahmet Hamdi NAYİR (İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		18
Madde 1, 2, 3		19
Önerge		19
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı		19:20
Büyükelçi Ahmet Muhtar GÜN (Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		19
Madde 1, 2, 3		20
Önerge		20
1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün Uygulanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı		20:22
Büyükelçi Ahmet Muhtar GÜN (Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		20
Suat Hayri AKA (Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		21, 21
Mehmet Ali EDİBOĞLU	(Hatay)	21
Madde 1		21
Madde 2		21:22
Madde 3		22
Önerge		22
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı		22:23
Büyükelçi Ahmet Muhtar GÜN (Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		22
Suat Hayri AKA (Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		22
Madde 1, 2, 3		23
Önerge		23

Açılma Saati: 11.33

Kapanma Saati: 13.27

BİRİNCİ OTURUM

5 Şubat 2014 Çarşamba

Açılma Saati: 11.33

BAŞKAN: Volkan BOZKIR (İstanbul)

SÖZCÜ: Osman Aşkın BAK (İstanbul)

KÂTİP: Ahmet Berat ÇONKAR (İstanbul)

0

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız var.

Dışişleri Komisyonunun 24' üncü Yasama Dönemi Dördüncü Yasama Yılı 11'inci Toplantısını açıyorum.

Bugün 5 uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemin ilk sırasında, Avrupa Birliği ile imzalanan İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşma yer almaktadır.

2'nci sırada, Moğolistan ile imzalanan Güvenlik İşbirliği Anlaşmasını ele alacağız.

3'üncü olarak, Tunus ile imzaladığımız Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimine İlişkin Anlaşma'yı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemin 4' üncü sırasında, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolü bulunmaktadır.

Son olarak, gündemin 5'inci sırasında, Kamerun ile imzaladığımız Denizcilik Anlaşması'nı görüşmeyi planlıyoruz.

Dışişleri Komisyonu üyeliği için AK PARTİ Mersin Milletvekili Çiğdem Münevver Ökten'in dün oylaması yapılmıştır. Kendisi şu anda burada yok ama gıyabında hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum ve "Komisyonumuza hoş geldiniz." diyorum.

Gündemin ilk maddesine geçiyoruz.

Basınıma da teşekkür ediyorum.

Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

(1/876) esas numaralı Tasarı 8 Ocak 2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 20 Ocak 2014 tarihinde esas olarak komisyonumuza, tali olarak da Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Tasarı, 29 Ocak 2014 tarihinde Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda, 30 Ocak 2014 tarihinde ise İçişleri Komisyonunda görüşülmüştür ve her iki komisyonumuz da olumlu görüşle raporlarını komisyonumuza iletmışlerdir.

Her iki komisyon raporunu sizlere dağıttık. Umarım tüm komisyon üyelerimizin eline geçmiştir.

İlk sözü Dışişleri Bakanlığımıza veriyorum.

Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Büyükelçi Ahmet Muhtar Gün, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ AHMET MUHTAR GÜN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması yedi yıl devam eden müzakere süreci sonunda AB Konseyi tarafından, AB Komisyonuna ülkemizle vize muafiyeti görüşmelerine başlama yetkisinin verilmesiyle eş zamanlı olarak 21 Haziran 2012 tarihinde paraflanmıştı.

Geri kabul anlaşmaları, yasa dışı yollardan başka ülkelere geçmiş kişilerin vatandaşı oldukları veya geldikleri ülkeyle düzenli, hızlı, güvenli ve insan onuruna yaraşır şekilde geri gönderilmeleri için hukuki zemin oluşturmaktadır.

Vatandaşlarımıza AB ülkelerine seyahatlerinde vize muafiyeti sağlanması konusu ise ilk kez Sayın Bakanımız tarafından AB ile 2009 yılında yapılan AB Troyka Toplantısı'nda gündeme getirilmiştir.

Esasen, AB tarafı bugüne kadar vize muafiyeti tanımayı öngördüğü tüm ülkelerle önce geri kabul anlaşması imzalamış ve ancak bu anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile birlikte bu ülkelerle vize muafiyeti sürecini gündeme getirmiştir.

Tarafımızdan ise Geri Kabul Anlaşması konusunda atılacak tüm adımların vize muafiyeti konusunda atılacak adımlarla paralel şekilde yürütülmesi hususunda başından beri ısrarlı olunmuştur. Bu çerçevede “vize serbestisi” diyalogunun başlatılması ile Geri Kabul Anlaşması’nın imzalanmasının eş zamanlı olması gerektiği vurgulanmış ve bu konuda AB ile mutabakata varılmıştır.

Türkiye ile AB arasındaki vize muafiyeti sürecinin nasıl yürütüleceğine dair hususların yer aldığı yol haritasına ülkemizin menfaatleri doğrultusunda görüşlerimiz de kayda geçirilerek meşruhatlı yol haritası oluşturulmuştur.

AB ile vize muafiyeti süreciyle de bağlantılı önemli bir reform niteliği taşıyan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun 11 Nisan 2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmesiyle vize muafiyeti yol haritasında yer alan taleplerin önemli bir bölümü karşılanmış durumdadır.

16 Aralık 2013 tarihinde Ankara’da Sayın Bakanımız ve AB İçişleri Komiseri Cecilia Malmström tarafından “vize serbestisi” diyalogu resmen başlatılmış, aynı gün Türkiye ile Avrupa Birliği arasında Geri Kabul Anlaşması da o dönemdeki İçişleri Bakanımız Sayın Muammer Güler ile AB İçişleri Komiseri Cecilia Malmström tarafından imzalanmıştır. Böylece vize diyalogu süreci Geri Kabul Anlaşması’nın imzalanmasıyla eş zamanlı olarak başlatılmış bulunmaktadır.

Geri Kabul Anlaşması, Avrupa Parlamentosu Sivil Özgürlükler, Adalet ve İçişleri Komitesinde 22 Ocak 2014 tarihinde 7 olumsuz ve 1 çekimser oya karşı 34 olumlu oy ile kabul edilmiştir. AB tarafında onay sürecinin tamamlanması için anlaşmanın Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunda önümüzdeki günlerde onaylanması beklenmektedir.

Anlaşmanın hükümleri uyarınca, ülkemiz üzerinden AB ülkelerine geçmiş bulunan yasa dışı göçmenlerin, üçüncü ülke vatandaşlarının geri kabulüne anlaşmanın yürürlüğe girişinden ancak üç yıl sonra başlanacaktır.

Geri Kabul Anlaşması’nın onaylanmasının uygun bulunması hâlinde ülkemiz üzerinden Avrupa’ya yönelik yasa dışı göçle mücadelede Avrupa Birliği ile yakın iş birliğinin geliştirilmesi mümkün olabilecek, ayrıca vatandaşlarımıza Schengen Bölgesi’ne kısa süreli -doksan gün- seyahatlerinde seyahat özgürlüğü tanınmış olacaktır.

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İçişleri Bakanlığımız Müsteşar Yardımcısı Sayın Ahmet Hamdi Nayir, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET HAMDİ NAYİR – Sayın Başkan, komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; sizleri şahsım ve Bakanlığım adına saygıyla selamlıyorum.

Dışişleri Bakanlığımız Müsteşar Yardımcısının yapmış olduğu açıklamalar Avrupa Birliği ile ülkemiz arasındaki Geri Kabul Anlaşması’nın tarihsel sürecini belirttiği için ben o konuya girmeyeceğim. Yalnızca, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile Bakanlığımızın teşkilatlanmasını başlatmış olduğu Göç İdaresi Genel Müdürlüğü bu anlaşmanın gereklerini yerine getirmede önemli bir işlev üstlenecektir. Bahsedildiği gibi, anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihi olan önümüzdeki üç yıl içerisinde Bakanlığımız bu amaçla bu geri kabul anlaşmasının gereklerini yerine getirmek için kabul ve geri gönderme merkezleri ve diğer hususlara ilişkin dil analizleri ve diğer biyometrik verilere ilişkin çalışmalarını tamamladığında olabilecek sıkıntıları da en aza indireceği kanaatindeyim.

Anlaşma Bakanlığımız için, ülkemiz için önemli. İlave edeceğim herhangi bir husus yok.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Avrupa Birliği Bakanlığımız Müsteşar Yardımcısı Doktor Mehmet Cangir, buyurun.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MEHMET CANGİR – Sayın Başkanım, çok değerli komisyon üyeleri; Avrupa Birliği Bakanlığı olarak biz de bu süreci diğer 2 bakanlığımızla beraber başından beri yakında takip ettik. Tabii, bu geri kabul anlaşmasının içeriğinin uygulanması, büyük ölçüde 24’üncü fasılla da ilişkili olduğundan bu konunun büyük ölçüde icrai bakanlığı, malumunuz, İçişleri Bakanlığı. Fakat, AB süreci açısından önemi itibarıyla biz de süreci yakından takip ediyoruz, izliyoruz başından beri. Ama, ekleyeceğim ayrıca bir husus yok İçişleri Bakanlığımız Müsteşar yardımcımıza ek olarak, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ayrıca, AB Bakanlığımız anlaşmaların imzalandığı gün böyle bir kitapçık dağıtmıştı, ben de komisyon üyelerimize dağıttım. Umarım, yararlı olmuştur bugünkü çalışmalarımız bakımından.

Sayın Ekşi, buyurun.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Öncelikle, şu anda aramızda bulunmayan yani başka bir komisyonda görevli olduğu için artık Dışışleri Komisyonu üyesi olmayan sevgili dostumuz Profesör Aytuğ Atıcı'nın geçen seneki çalışmalarını sırasında altını çizerek, ısrarla dikkatinize sunduğu bir hususa ben de müsaade ederseniz değinmek istiyorum.

Sayın Atıcı, bu komisyon huzuruna getirilen meselelerin, tasarıların bazılarının başka komisyonları ilgilendirmesi nedeniyle onların tali komisyon sıfatıyla bunları incelemesinin ve rapor hazırlamasının çok önemli olduğuna sık sık işaret ediyor idi. Ancak, bu talepleri, bu temennileri maalesef zamanında karşılanabiliyor değildi.

Şimdi, huzurunuzda getirilen anlaşma, bu taleplerin, Sayın Atıcı'nın ısrarla "Tali komisyon raporları gereklidir." yolundaki düşüncesinin ne kadar yerinde olduğunu bence ortaya koyuyor. Çünkü Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve İçişleri Komisyonu huzurunuzdaki metni belli ki dikkatle incelemiş, üzerinde hayli tartışma yapılmış ve raporlar hazırlanmış. Bendeniz, bu raporları ve onlara verilen karşı görüş düşüncelerini, yazılarını okuyunca izninizle bugünkü görüşmelerde o raporlardan özellikle İçişleri Komisyonunun raporuna karşı yazılan karşı oy yazısından bazı alıntılar sizlerle paylaşmak niyetindeyim. Belki, biraz vaktinizi alacak Sayın Başkan ama bendeniz bunun komisyonun dikkatine sunulmaya değer, ağırlık taşıdığına inanıyorum.

İçişleri Komisyonunda bulunan bazı arkadaşlarımız muhalefet şerhi yazarken bazı hususlarda Hükûmetten yapılan bilgi taleplerinin karşılanmadığına işaret etmişler. Tali komisyon görüşmeleri sırasında bazı meselelerin ön plana gelmesi, irdelenmesi, Hükûmetten bilgi talep edilmesi ve bunlardan bilgi alınanların aydınlanıp, öbürlerinin aydınlanmaması yüzünden resmin daha net hâlde ortaya çıkması, sanıyorum ki kanun yapıcının isabetli bir şekilde değerlendirme yapmasında çok önemli bir ağırlık taşır. O nedenle, muhalefet şerhini yazan arkadaşlarımızın değindiği hususları okumak ve burada Hükûmet temsilcilerinden orada verilmemiş yanıtları, orada değinilmemiş hususları Dışışleri Komisyonunun görüşmeleri sırasında aydınlatmalarını rica ediyorum. Onun için de müsaadenizle bu metinleri tek tek okuyacağım.

BAŞKAN – Sayın Ekşi...

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Yalnız, istirham edeceğim bir nokta var.

BAŞKAN – Tabii.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Bendeniz bir başka nedenle erken ayrılmaya mecburum, hemen, olabildiği kadar hızlı bir şekilde bunu yerine getirmek niyetindeyim.

BAŞKAN – Sonra, bıraktığınız yerden bir başka arkadaşımız okumaya devam edecek mi?

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Olabilir, bilmiyorum. O artık diğer arkadaşlarımızın takdirine bağlı.

BAŞKAN – Sayın Ekşi, tabii, memnuniyetle, okuyun. Yalnız, bu raporlar zaten komisyon zaptında var olacak. Ama, kayda geçirmek için ifade etmek istiyorsunuz. Eğer daha özet okuyabilirsiniz...

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Olabilirse, müsaade ederseniz, müsaadenizle...

BAŞKAN – Olabilirse, tabii, benim başım üstüne ama zamanımızı iyi kullanmak bakımından söylüyorum.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Bendeniz de aynı düşüncedeyim çünkü ben de sıkıntı içindeyim.

BAŞKAN – Benim bir sıkıntım yok ama sizi dinlemek her zaman keyiftir.

Buyurunuz efendim.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – 1'inci soru: "Türkiye, komisyonda kabul edilen geri kabul anlaşmasıyla ne kazanacaktır?" Arkadaşlarımız: "Hükûmetten kendi istediği ve inandığı doğrultuda, Türkiye'nin bu anlaşmadan neler beklediğini anlatmasını istedik. Bu talebimiz yanıtız kaldı." diyor. Umarım, Hükûmet temsilcileri burada bunu aydınlatırlar.

BAŞKAN – Sayın Ekşi, sözünüzü kesiyorum, hangi komisyon raporuna atıfta bulunuyorsunuz.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – İçişleri Komisyonu Sayın Başkan.

BAŞKAN – İçişleri değil mi?

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – "İçişleri" dedim efendim.

BAŞKAN – Tamam, çünkü, AB Uyum Komisyonun da raporu var da onun için.

Buyurun, devam edin.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – 1'inci sayfanın sonunda Sayın Başkan, takip buyurmaya niyetliyseniz.

BAŞKAN – Tamam, tabii tabii, buyurunuz.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – 2'nci soru Sayın Başkan: "Türkiye, bu anlaşmaya hiçbir şey alamayacaktır. Bu anlaşmanın nimeti yoktur ama külfeti çoktur. Türkiye'nin bu anlaşma ile Avrupa Birliği ülkelerinin 'Türkiye'den geldi.' dediği tüm

kaçak göçmenleri geri alma yükümlülüğü üstlendiği bir gerçektir.” diyor arkadaşlar ve şunu soruyorlar: “Çünkü Avrupa Birliği ülkesi, Türkiye üzerinden geçme bile ‘Kaçak göçmenler Türkiye üzerinden.’ geldi diyebilmekte ve Türkiye’ye gönderilmektedir. Türkiye bunları geri kabulle yükümlüdür. Türkiye üzerinden Avrupa Birliğine gitmeyenleri ortaya çıkarmak ve süresi içinde itiraz etmek de Türkiye’ye bırakılmaktır. Süresinde itiraz etmezse, Avrupa Birliğine Türkiye üzerinden gitmemiş bile olsa bu durumda olanları söz konusu Avrupa Birliği ülkesine geri gönderememektedir. Türkiye’nin durumu budur.” diyor ve bunun açıklanmasını istiyor arkadaşlarımız.

3’üncü soru olarak yine sordukları fakat yanıt alamadıkları husus: “Yasa dışı göçün ayrılmaz parçası mafyadır. Bu umudu sömürmeye mafya devam edecektir. Mafyanın Türkiye’de kaçakçılık ve usulsüz göçmen ticaretinden elde ettiği gelir yılda 750 milyon dolardır. Bu nedenle, Ege’de, Akdeniz’de daha çok tekne, daha çok gemi batacak; daha çok bebek, daha çok çocuk, insan ölecektir. İşte, Avrupa Birliğinin önleyemediği bu göç sorunun faturasını üçüncü bir ülkeye kesmeye, Türkiye’ye yüklemeye çalışmaktadır, Avrupa Birliği Türkiye’ye yüklemeye çalışmaktadır. Meselenin özü budur.” Bu konuda, Hükûmetin yanıtını istiyoruz, demiş arkadaşlarımız ve zannediyorum ki çok da doğru bir iş yapmışlar.

4’üncü soru Sayın Başkan: “Göç sorunu, Avrupa Birliğinin sorudur ve sorunu Avrupa Birliği kendisi çözmelidir ama Avrupa Birliği çözemediği sorunu Türkiye’ye yüklemekte, karşılığında da sınırlı bir vize muafiyeti verecek gibi yapmaktadır yani net bir taahhüdü de yoktur.” Bununda yanıtlanmasını istiyor arkadaşlarımız, bendeniz de onu istirham ediyorum.

5’inci soru: “Anlaşma, Avrupa Birliğine, beş yıl önce Avrupa Birliği ülkelerine göç etmiş her kaçak göçmeni iade hakkı vermektedir. Bu beş yıllık süre, ilgili ülkenin o kişinin kaçak göçmen olduğunu öğrenme tarihinden başlamaktadır. Örneğin, kişi, on yıl önce, Avrupa Birliği ülkelerinden birine kaçak gitmiş bile olsa söz konusu ülke, “Bu kişinin kaçak olduğunu yeni öğrendim.” deyip Türkiye’ye gönderebilecektir. Buranın, bu tablonun Türkiye açısından ciddi bir dezavantaj olduğunu ifade ediyor arkadaşlarımız, yanıt beklemişler ama alamamışlar.

Son soru Sayın Başkan: “İçişleri Komisyonunda kabul edilen anlaşmanın Türkiye’ye getireceği asıl yük ‘Üçüncü ülke vatandaşlarının ve vatansız kişilerin geri kabulü’ başlıklı 4’üncü maddede düzenlenmiştir.” diyorlar, bunun karşılıklı bir yükümlülük olmadığı, sadece bir aldatmaca olduğu ifade edilmektedir.

Özür dilerim, 6 dedim, son dedim ama bir soru daha var, onu da izninizle okuyorum: Anlaşmanın 10’uncu maddesi, üçüncü ülke vatandaşlarının Türkiye’den göç ettiğinin nasıl kanıtlanacağını düzenlemektedir. Avrupa Birliği ülkenin, ilgili kişinin seyahat belgesi veya vize ya da diğer ikamet izinlerinin olmadığını yazılı olarak ifade etmesi. Bu ifade, Avrupa Birliğine gelen her göçmen demektir. Avrupa Birliği ülkesine gelen her göçmeni “Türkiye’den geldi” diye Türkiye’ye gönderebilecektir çünkü Avrupa Birliği üyesi ülkenin yazılı beyanı bu bağlamda yeterli ve herhangi bir ispat yükümlülüğü yoktur. Bunların yanıtının olmadığını ifade etmiş arkadaşlarımız, bendeniz de bulamadım.

Son olarak bir şeye değinip izninizi alacağım: Sayın Başkan, bunları okuduktan ve anlaşmanın metnine baktıktan sonra, Sayın Başbakanın -bizim bu anlaşmayı- “Yük olmaya değil, yük almaya geliyoruz.” diye imzalamak istediğine ilişkin beyanını Yeni Şafak gazetesinin 17 Aralık tarihli sayısında gördüm. O zaman anladım ki Sayın Başbakan doğru bir beyanda bulunuyor, gerçekten Avrupa Birliğinin yükünü almak için biz bu anlaşmanın altına imza atmış durumdayız gibi görünüyor.

Size teşekkürlerimi sunuyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Ben de sizi tebrik ediyorum, 6 sayfalık bir raporu bu kadar kısa sürede özetlemek herkesin harcı değildir, gayet güzel oldu.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Demokratik yönlendirmeniz bunu oluşturuyor.

Teşekkür ederim, sağ olun.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Hürriyet gazetesinin başyazarlığı boş yere olmuyor.

BAŞKAN – Ben, demin gıyabında hoş geldiniz demiştim, şimdi kendileri de aramıza katıldılar. Yeni üyemiz, AK PARTİ Mersin Milletvekili Çiğdem Münevver Ökten Hanım’a hoş geldiniz diyorum, hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Korutürk mü önce yoksa...

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Loğoğlu..

BAŞKAN – Yalnız Sayın Loğoğlu, müsaade ederseniz önce komisyon üyesi olanlara söz vereyim, siz her zaman bizim onursal üyemiz olduğunuz için, sonra size vereyim.

OSMAN FARUK LOĞOĞLU (Adana) – Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Korutürk, buyurun.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, ben biraz daha basit bir şekilde bu konuyu irdelemek istiyorum, basit derken daha anlaşılır bir şekilde.

Şimdi, geri kabul anlaşması, Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Sayın Gün'ün de belirttiği gibi -“Yedi sene süren bir müzakere süreci.” dedi- bu yedi sene süren müzakere süreci, aslında yedi sene müzakere sürmüş değil, yedi sene bir direktme süreci Türkiye tarafından Avrupa Birliği'ne karşı devam ettirildi. Çünkü, Avrupa Birliği baştan itibaren geri kabul anlaşmasını istiyordu.

“Geri kabul nedir?” diye şöyle bir düşünecek olursak geri kabul şu: Şimdi, Tayland'dan, Malezya'dan, Pakistan'dan, Bangladeş'ten, Hindistan'dan, Afrika'dan, başka ülkelerden Avrupa Birliği'ne çok sayıda göçmen gidiyor, bunlar kaçak göçmen. Bu göçmenlerin de büyük bir kısmı, Avrupa Birliği'nin kendi rakamlarına göre, yüzde 50'sini aşan bir kısmının da Türkiye'den geçtiğine, transit olarak geçtiğine inanılıyor. Avrupa Birliği ülkeleri bu göçmenleri buldukları yerlerde yakalıyorlar, yakaladıktan sonra enterne ediyorlar, enterne ettikten sonra da geri göndermeye çalışıyorlar. Geri gönderdikleri zaman, bunları en kolay geri gönderebilecekleri yer, Avrupa Birliği'ne girmeden önceki son çıkış yapmış oldukları transit ülkesi, bu da genellikle Türkiye oluyor. Türkiye bunları geri alsın diye uğraşıyorlardı şimdiye kadar Avrupa Birliği, Türkiye de bunu geri almamakta direniyordu; “Bunu, geri kabul anlaşmasını, ancak ben tam üye olduğum zaman bağlarım, vize muafiyetiyle birlikte uygulayım.” diyordu. Ama bunu derken de aklında başka bir şey vardı, bunların asıl çıkış ülkelerine, menşe ülkelerine iade edilmesi için o ülkelerle geri kabul anlaşmasını yapmaya çalışıyordu. Türkiye ile bu 25-30 ülke arasında geri kabul anlaşması olmayınca... Bunların bunu geri alma mükellefiyeti yok ama bizim geri alma mükellefiyetimiz oluyor. Böyle olduğu zaman bu insanlar yakalandıkları yerlerden geri getirilecekler.

Şimdi, burada bir broşür, sizin bahsettiğiniz ve Komisyon üyelerine dağıttığınız broşür... Bu broşür, benim gördüğüm kadarıyla yazık ki bazı yanıltıcı bilgiler içeriyor, şöyle yanıltıcı bilgiler içeriyor, diyor ki: “Üç senelik bir uygulama süreci var, bu üç senelik uygulama sürecinden sonra Türkiye geri kabul anlaşmasını uygulamaya başlayacak. O zaman da konsey, Türkiye'yi negatif ülkeler listesinden alacak pozitif ülkeler listesine geçirecek ve dolayısıyla Türkiye'de de vize muafiyeti sağlanmış olacak.” Hangi ülkelere? İrlanda ve İngiltere hariç diğer ülkelere, Schengen ülkelerine Türk vatandaşları o tarihten itibaren üç üç buçuk sene içerisinde serbest gidecekler. Şimdi, anlaşmanın kendisine baktığınız zaman böyle bir durum yok. Anlaşmada üç üç buçuk sene içerisinde Türkiye kendi üzerine düşenleri yaparsa, yani bu geri kabul anlaşması sırasında bu göçmenleri kabul konusunda Avrupa Birliği'nin istediklerini yerine getirirse, o zaman Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliği Konseyine bunu tezekkür etmesini ve oylamasını teklif edecek. Bunu oylayacak, eğer kabul ederlerse o zaman vize muafiyeti uygulanmaya başlanacak. Yani bu, şarta bağlı, üstelik de şart da nitelikli çoğunlukla alınacak bir karar, salt çoğunlukla da alınacak bir karar değil. Dolayısıyla bu...

BAŞKAN – Ama oy birliğiyle de değil.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Oy birliğiyle değil, fakat nitelikli çoğunlukla alınacak bir karar.

Şimdi, Almanya'nın, Fransa'nın istemediği bir kararın da o konseyde alınmadığını hepimiz biliyoruz, çok kolay bir şey değil bu. Yani, “Bu, olacakmış.” şeklinde burada bildirilmesi hiç doğru değil.

İkincisi: Bu geri kabul anlaşmasını biz tabii, burada görüşüyoruz çünkü geri kabul anlaşması bir ikili anlaşma olduğu için, uluslararası anlaşma olduğu için bu, onaya tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına tabii. Ama bu anlaşmanın bir nevi mütemmim cüzü gibi olan ve uygulamasına yol gösteren bir de “yol haritası” diye bir şey var, o yol haritasını Sayın Dışişleri Bakanı imzalamış, demin Dışişleri Bakanlığı ve Hükümet temsilcisi de söylediler. O yol haritası çok vahim birtakım şartlar içeriyor, 19 talep var bizden o yol haritasının içerisinde, 19 tane. Âdeti bir diktâ; şunu yapacaksın, bunu yapacaksın, onu yapacaksın. Bu yapılması gereken şeyler, o bahsedilmiş olan “yedi yıllık müzakere süreci” diye tabir edilen yedi yıllık direnme süreci içerisinde Türkiye tarafından şimdiye kadar hep karşı konulmuş olan -Dışişleri Bakanlığında benim çalıştığım sürelerde de çok hatırladığım gibi, kendim doğrudan uğraşmamakla birlikte çok iyi hatırladığım gibi- bizim Dışişleri Bakanlığının da çok ciddi şekilde karşı çıktığı konular var bunların içerisinde.

Kaldı ki onun içerisinde bir madde daha var, orada da Türkiye'ye şunu yapmalıdır derken bunun içerisinde Türkiye'nin kendi iç mevzuatında olmayan ulusal azınlık filan gibi de birtakım hususlar kabul edilmiş. Ulusal azınlık sözü Türkiye'de mevcut değil, Türkiye'de yasal dayanağı olmayan bir söz ama ulusal azınlıklara da mensup olan şahıslar hakkında ne yapılacağı filan yazıyor. Burada çok sakat, son derece sakıncalı, son derece Türkiye'yi zora sokacak ve Türkiye'yi bir göçmenler deposu hâline getirecek bir anlaşmadan bahsediyoruz; buna karşılık aldığımız da bir şey yok yani aldığımız vize muafiyeti tamamen bir temenni. “Vize muafiyeti olursa iyi olur.

Vize muafiyetine de zamanı gelince bakarız.” Bize “Zamanı gelince bakarız.” dediler, bakın kaç senedir müzakere sürecinde devam ediyoruz biz, zamanı gelmedi bir türlü.

Onun dışında bir şey daha var: Şimdi, bu vize muafiyeti konusu normal olarak Avrupa Birliği mevzuatında -siz daha iyi bilirsiniz, orada daimi temsilcilik de yaptınız- müzakere sürecine başlayan ülkeye hemen tanınan bir süreç, bunun tek istisnası benim bildiğim kadarıyla biziz. Vize muafiyeti müzakereye başlamamıza rağmen bize uygulanmıyor, ona karşılık bize dayatılan bu geri kabul, Türkiye’yi son derece zora sokacak bir konudur.

Bu anlaşmanın maddelerine geçildiği zaman tekrar söz almak isteyebilirim ama ben çok fazla uzatmak istemiyorum. Yalnız bunun söylendiği gibi bir müjde, vize müjdesi “Her şeyi açıyoruz, kolaylaştırıyoruz.” şeklinde olmadığına bütün arkadaşlarımın, Komisyon üyesi arkadaşlarımın, iktidar partisine de üye olan arkadaşlarımın dikkatini çekmek istiyorum. Bunun Türkiye’nin lehine kesinlikle olmadığına inanıyorum şu aşamada. Ayrıca, 1951 sözleşmesindeki coğrafi sınırın da kaldırılması istendiğine göre burada, evet meşruhatlı yol haritasında biz bunu “ancak tam üyelikte” demişiz ama meşruhatlı yol haritasına düşen kayıtların ne kadar geçerli olduğu veya başımıza nasıl işler yapıldığını Annan Planı üzerinde düşünebiliriz. Annan Planı’yla da ilgili bir takım meşruhatlı haritalar vardı, o haritalardaki bizim vermiş olduğumuz meşruhatların başımıza çıkarttığı sıkıntıları düşünebiliriz.

Bir başka sıkıntı da şu olacaktır: Biz diyoruz ki geri kabul anlaşmasını istediğimiz zaman feshedebiliriz. Şu broşürde de onu yazıyor. İsteddiğimiz zaman feshedebiliriz dediğimiz zaman Avrupa Birliğinin üzerinde bu kadar hassasiyetle durduğu, yedi sene müzakere ederek zorlaya zorlaya kabul ettirdiği bir anlaşmanın feshedilmesinin Türkiye’nin Avrupa Birliği müzakere sürecine ne etki yapacağını da takdirlerinize bırakıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Türkeş, buyurun.

YILDIRIM TUĞRUL TÜRKES (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, bakanlık temsilcilerine bir iki kısa sorularım var, bir de onun haricinde benim de belirtmek istediğim gene bir iki kısa konu var.

Birincisi, tabii, konuyu çok detaylı ve derinlemesine incelediklerini düşündüğüm değerli bakanlık temsilcilerinden İçişleri Bakanlığı temsilcisi “Bu bizim için çok önemlidir.” dedi. Yani, nesi önemlidir, bu konuyu bizlere açıklamasını kendisinden rica ediyorum. Yani, nedir İçişleri Bakanlığı açısından bu kadar önemli olan bu konuyla ilgili, bunu öğrenmemiz gerekir.

Bir diğeri, Dışişleri Bakanlığından Sayın Müsteşar Yardımcımız diğer ülkelerin de bu süreçten geçtiğini ve onların da insanları geri aldığı, geriye kabul anlaşmasının onlarda işlediğini belirtti. Diğer ülkeler, AB sürecinde veyahut şu anda AB’ye üye olmuş olan ülkelere hangi ülkeler vardır? Yani, bizle emsal teşkil edebilecek böyle bir ülke var mı bu transit yolu üzerinde ve bunlar kaç kişi geri almıştır? Oysa ki bizde öngörülen rakamlar neredeyse ufak ülkelerin nüfusuna yaklaşıyor.

Bir diğer hiç değinilmeyen nokta da -kim bilir onu, burada bilen var mıdır bilmiyorum- bu işin maliyeti, devlete getirilecek yük hesaplanmış mıdır? Yani, “Suriye’dekiler kardeşimiz.” deyip kapıyı açıp ondan sonra da birtakım sebeplerle uluslararası kuruluşlardan yardım almayıp sonra da bugün “2 milyar dolar biz bunlara ödedik.” diyen bir devletin bu geriye kabul anlaşmasının sonunda neye mal olacağı yani rakamsal olarak, maliyet olarak Türkiye’deki vergi verenler ve vatandaşların sırtına ne kadarlık bir yük bineceği hiç hesaplanmış mıdır, bu önemli meselede bu maliyetle ilgilenen var mıdır bakanlıklar içinde ve nedir bunlar?

Bir başka nokta da benim değinmek istediğim, ben, Avrupa Konseyi Türk Parlamenter Delegasyonunun üyesiyim, altı yedi senedir de Göç, Mülteciler ve Yerlerinden Edilmiş İnsanlar Komitesinin de üyesiyim, son iki yıldır da Başkan Yardımcılığı yaptım. Sayın Korutürk’ün az önce belirttiği gibi Avrupa bunları sadece başından atmak istiyor yani başka bir şey yok Türkiye açısından. Siyasi iktidar “Aman bu çok önemlidir, Avrupa Birliği sürecinde şunu yapar, şu, bu...” filan, hiç kendimizi kandırmayalım. Daha geçen hafta Strazburg’daki görüşmelerde gene konu gündeme geldi, Avrupa sadece oradaki “bunları muhafaza şartları”, “alıkoyma merkezleri” demekle birlikte -biz birkaç tanesini de gezdik, Hollanda’daki de dâhil-basbayağı hapishanede, bizim İmralı benzeri hapishanelerde bunları alıkoymuyor ki adam sadece oraya kaçak gitmiş ve servis sektöründe çalışıyor. Bunları yakaladığında geriye dönmeye ikna etmek için hapse atıyor, ayağı toprağa basmıyor bunların. Bunları sadece başından atmak istiyor. Tabiri caizse nasıl bir havuç bize gösteriliyor ki... Az önce değerli komisyon üyeleri belirttiler, bunun karşılığında bir vize muafiyetinin vesairesinin olmayacağını hepimiz biliyoruz. Yani, bunlar temenni, temenniden öteye gitmez. Kaldı ki Avrupa Konseyinde bunu takip eden bir tek ben değilim, diğer partilerin de saygıdeğer temsilcileri orada var. Bu biliniyor ki Avrupa sadece bunları başından atmak istiyor. Yani, Lampedusa Adası’nın orada 60-70

kişi dolu bir tekne batıyor da hiçbirinin üstüne suçu dahi almak istemediği yerde biz niye bu kadar iştahlıyız? Bu konuda da bilen varsa, bir bilgi verebilirse...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Toskay, buyurun.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben çok spesifik bazı sorular yöneltmek istiyorum. Şu anda elimizde anlaşma metni ve vize muafiyetiyle ilgili olarak paraf edilmiş İngilizce bir belge var. Buradan çıkaracağınız sonuçlara göre bize iade edilecek düzensiz göçmen tabir edilen miktar yaklaşık ne kadar? Çünkü, üçüncü yılın sonunda bir altı aylık pilot uygulama var. Pilot uygulamadan sonra -bunun altını çizerek söylüyorum- teorik olarak bizim bu anlaşmayı feshetme hakkımız var ama altı aylık bir bildirim süresi var. Bu bildirim süresini de dikkate aldığımız zaman yaklaşık bir yıl Avrupa Birliği ülkeleri bize düzensiz göçmenleri iade edebilecekler. Sizin tahmininize göre -böyle bir tahmin yaptınız mı- bize ne kadar göçmen gelecek? Şu anda bize iade edilmesi mümkün olan potansiyel göçmen miktarı ne kadardır?

Bunun Türkiye sınırlarından içeriye girinceye kadar ki masraflarını AB yüklenecek, ondan sonra biz bunları menşe ülkelerine iade edebilirsek ki o pek mümkün gözüküyor. Büyük miktarda kaçak insan gönderen menşe ülkelerin çoğuyla Türkiye'nin geri kabul anlaşması yok. Türkiye âdeta bir depo ülke hâline gelecek. Bunların yıllık maliyeti yaklaşık ne kadar olacak, bunu hesapladık mı?

Ve ben de burada diğer arkadaşların söylediği şeylere katılıyorum. Avrupa Birliği elindeki bu insanları kendi dışına çıkarmak için bir gayret içinde. Hatta, Alman Hükûmetinde koalisyonda bulunan SPD'li bakan vardı Otto Schily diye, onun bir ifadesi var, diyor ki: "Biz Kuzey Afrika ülkelerinden bir tanesini ikna etsek de bu göçmenler için orada bir depo yapsak, oraya göndersek çok iyi olur." Şimdi, bu Kuzey Afrika'daki depo fonksiyonuna acaba biz mi bu anlaşmayla alıyoruz?

Sonra, bu anlaşmada bazı şeyler var: Türkiye üzerinden Avrupa Birliği ülkelerine kaçak olarak girdiklerini AB ülkeleri bize kanıtlayacaklar. Bu kanıtlar arasında birtakım kişilerin beyanlarına dahi şey var. Efendim, üstünde Türkiye'deki konaklamayla ilgili bir makbuz çıktı, bu da belge sayılacak.

Bir başka nokta daha var, şurada şöyle bir ifade var 4'üncü maddede: "Yürürlükte olan koşulları sağlamayan veya artık sağlamayan." Şimdi, AB ülkeleri kendi mevzuatlarında herhangi bir şekilde bazı değişiklikler yaparak daha evvel kendilerinde yasal olarak ikamet eden kişilerin de artık yasal olarak ikamet etme haklarını elinden alıp Türkiye'ye gönderebilirler mi? Mesela, evliliklerle vatandaşlık kazanılıyor, belli bir sürede konuyor. Bu süreyi kısalttı, o süreyi doldurmamış olan vatandaş bize gönderecek mi?

İki, Türkiye'nin vatandaşlıktan çıkardığı bazı kişiler var-Türkiye'nin vatandaşı değil, üçüncü ülke vatandaşı veya vatansız kabul ediliyor-bunların statüsü ne olacak?

Beş yıllık süre: Öyle bir kayıt getiriyoruz ki bu beş yıllık süre talep eden kişinin şartları karşılamadığını ülkenin öğrendiği tarihten itibaren başlıyor. Bu da fevkalade bir açık kapı, esnek bir kapı. Bize gelecek olan miktarın ne kadar olduğunu bilemiyoruz ama bize şurada somut bir şey söylemesi lazım. Türkiye Cumhuriyeti devleti oturup da bu kadar hayati bir konuda bir anlaşma imzalamışsa, teorik olarak en az bir yıllık bir uygulaması söz konusu bu anlaşmanın. Bu bir yılda Türkiye'ye ne kadar göçmen gelir, bunun Türkiye'ye maliyeti nedir, biz bu gelen göçmenlerin, bu mültecilerin ne kadarını menşe ülkelerine gönderebiliriz, ne kadarı biz de kalır ki çok az olduğu belli oluyor.

Bir başka şey daha, bunu Dışişleri Bakanlığı sayın temsilcisine sormak istiyorum: Türkiye'nin Avrupa Birliği ile imzalayıp da hiç feshetme hakkını kullandığı bir anlaşma var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ediboğlu, buyurun.

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Soracağım soruların çoğunu Sayın Toskay sordu, ben de kısa bir ilave yapayım. Türkiye, kendi sınırlarını koruma konusunda, insan kaçakçılığıyla mücadele konusunda, ülkemizin kaçak insan göçünün Avrupa'ya geçiş yolu olmasını engelleme konusunda gerekli çabayı göstermeden, belli mesafeler katetmeden bu anlaşmanın önümüze gelmesini ülkemiz çıkarları açısından ben çok uygun görmüyorum. Bu anlaşmayla, Türkiye üzerinden AB ülkelerine hemen her gün basına düşen kaçak insan göçünün faturasını ödeyeceğiz gibi düşünüyorum. Avrupa'ya giden kaçak göçmenler Türkiye'ye iade edilecek, Türkiye de bunları kendi ülkelerine gönderemeyecek, Sayın Toskay'ın dediği gibi "Ülkemiz kaçak göçmen deposu hâline gelecek."

Burada şöyle bir soru ilave etmek istiyorum: Bunları nerelerde barındırmayı düşünüyorsunuz, bir hazırlığınız var mı? Suriyeli göçmenlerin barındırılması konusunda rakamlarla ilgili çok büyük yanılgılar yaşadık ve büyük sıkıntılar çektik, beklentisinin birkaç misli sığınmacı geldi. Bu konuda bir hazırlık var mı, merak ediyorum. Sınırlarımız bu kadar laçka ve denetimsiz olursa daha birçok sıkıntıyla karşılaşacağımız da bir gerçek gibi önümüzde duruyor. Hâlbuki Sayın Dışişleri Bakanımız bundan bir yıl önce “Suriye’de herkesin nefes almasını bile izliyoruz.” diye çok iddialı laflar da etmişti, istihbaratına bu kadar güvenen bir Hükümetin insan kaçakçılığı konusundaki düştüğü aciz durum Türkiye’nin Batı dünyasında imajını zedelemekte, itibarını da yerle bir etmekte. İstihbaratımızı komşu ülkelerin içişlerine karışmak yerine sınırlarımızı korumada daha etkili kullanabilseydik belki bugün bu anlaşma önümüze gelmeyecek, bu kadar da sıkıntı yaşamayacaktık.

Bir önemli konu daha var: Suriye’den gelen sığınmacılar ile insan kaçakçılığı kapsamında yakalanan yabancıların barındırılma koşulları arasındaki çifte standart. Suriyeli sığınmacılar en az bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı kadar, hatta daha da fazla ilgi ve itibar görürken -ki Başbakanın misafiri olarak tanımlanıyorlar- diğer ülke sığınmacıları ise insanlık onuruna yakışmayacak koşullarda, izbe yerlerde yarı aç tutuluyorlar. Bu çifte standartı da ben ülkemize yakıştırmıyorum. Avrupa Birliğinden bu anlaşmadan sonra Avrupa’dan gelecek sığınmacılara Suriyeli göçmenler kadar olanak sağlayabilecek misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Öner, buyurun.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Elimizde iki belge var, biri Avrupa Birliği Bakanlığının bir broşürü, bu broşüre göre her şey güllük gülistanlık, sıkıntılı olan maddeler de ustaca kamufle edilerek sıkıntıya yol açılmayacakmış gibi duyuruluyor. Bu belgeyi eğer Ankara Büyükşehirin mevcut Belediye Başkanı okuduysa gündüz gözüyle havai fişek patlatması gerekirdi. Ya dikkatinden kaçmış ya da kendi derdine düşmüş, o bakımdan onu yapamıyor ama bu, tam bir tuzak sözleşme. Yani bu kadar tuzak sözleşmeyi bizim yetkililerimiz, Sayın Bakanımız nasıl imzaladı, anlamak mümkün değil. Maddeleri okudukça insan dehşete kapılıyor; fiilî durumları sona erdiren, kazanımları ortadan kaldıran bir sözleşme var. Türkiye, Avrupa Birliğindeki bütün kaçakların iade yeri konumuna düşürülüyor. Efendim, Türkiye’de bir süre kalıp gitmiş olan ya da daha önce kaçak işçi pozisyonunda Avrupa’nın herhangi bir ülkesinde çalışma imkânını elde eden ya da o ülkelere birinden diğerine geçen bütün yurttaşlarımız, orada evlilik tesis etseler bile ya da onların velileri, vasileri konumunda olsalar bile iade edilecekler. Böyle bir sözleşmeyi başarı gibi ilan etmek çok büyük beceri ister yani komisyonumuzdaki değerli üyeler de görüşlerini belirttiler, 3’üncü maddeyi okuyunca öyle, 4’üncü maddeyi okuyunca öyle. Girişten sona kadar tamamiyle tuzaklarla dolu bir sözleşmeyi komisyonumuz nasıl onaylayacak, Genel Kurul nasıl kabul edecek bilmiyorum. Ayrıca çok ciddi mali yükümlülükler de getiriyor. İçişleri Komisyonunda değerlendirmeler yapılmış, çok iyi bir aşama çünkü daha önceki tasarıların pek çoğu tali komisyonlarda görüşülmemişti, ancak bu sözleşmenin Plan Bütçeyi de ilgilendiren yanları var. Belki orada da görüşülmesi ve mali boyutunun ortaya çıkarılması gerekecek.

Şimdi, Avrupa’nın pek çok ülkesinde vatandaşlarımız var ya da Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını kaybetmiş insanlar var. Hem vatandaşlarımız bakımından hem Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını kaybetmiş yurttaşlarımız bakımından çok ciddi sakıncalarla ve onların ailece kayıplarına yol açacak hükümlerle dolu bir geri kabul anlaşması görülüyor. Vize muafiyetiyle de paralel gibi gösteriliyor, hiç de öyle bir şey yok. Bir defa süre şartları belirsizliğini koruyor “Böyle olursa şöyle olacak; şöyle olursa böyle olacak.” Yani bu kadar belirsiz bir anlaşma nasıl imzalanır ve bu nasıl başarı diye gösterilir, okudukça anlamakta güçlük çekiyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Loğoğlu, buyurun.

OSMAN FARUK LOĞOĞLU (Adana) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Benden önceki arkadaşlar çok önemli noktalara temas ettiler, ben de biraz daha, böyle cepheden bazı sıkıntıları gündeme getirmek istiyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar cepheden vurmadılar mı demek istiyorsunuz?

OSMAN FARUK LOĞOĞLU (Adana) – Buyurun efendim?

BAŞKAN – Arkadaşlar cepheden vurmadılar mı diyorsunuz?

OSMAN FARUK LOĞOĞLU (Adana) – Yok, vurdular, vurdular, ben bir daha vuracağım. (Gülüşmeler)

Şimdi, bu iki anlaşma; birincisi: Bu anlaşmalar iyi müzakere edilememiştir. İki: Bu iki anlaşma Türkiye’nin çıkarlarını korumamaktadır. Üç: İki arasındaki bağlantı Türkiye’nin aleyhine olacak bir biçimde kurulmuştur. Bu iki anlaşma arasında Avrupa

Birliğin kurduğu ve dayattığı bağlantı aslında Türkiye-Avrupa Birliği ortaklık hukukunda yer almamaktadır yani vize muafiyeti ile geri kabul anlaşmaları arasında hukuki bir bağlantı bulunmamaktadır. Bunu Avrupa Birliği dayatmıştır ve bunu Türkiye kabul etmiştir. Ayrıca yine Dışişleri Bakanlığının değerli temsilcisi söyledi, işte “Yedi sekiz senedir direniyoruz, uzun süredir müzakereler yapıyoruz.” deniyordu. Bunu şu şekilde takdim etti yani iki anlaşma arasında paralellik kurulması. Oysa bu sıralama böyle değildi, paralellik değil, ki paralellik artık bugün tehlikeli bir kavram hâline de gelmiştir Türkiye’de. Önce vize muafiyeti, sonra geri kabul anlaşması olması gerekirdi, bu sıralama da korunamamıştır ve şimdi, imzalanıp ve onaylandıktan sonra yürürlüğe girecek bir geri kabul anlaşması ile üç buçuk yıl sonra tanınıp tanınmayacağı belli olmayan bir vize muafiyetinden söz ediyoruz. Dolayısıyla, denge tamamen Türkiye aleyhine oluşmuştur.

Şimdi, bunu biraz önce Sayın Valim söyledi yani bunu sanki bir büyük bir başarıymış gibi takdim etti Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmeti, sanki Türkiye hemen vize muafiyetinden yararlanacak gibi bir takdim edildi. Oysa durum öyle değil, şu anlamda değil: Şimdi, bu geri kabul anlaşmasının uygulanmasına bakıldıktan sonra -ki bazı sorularım da olacak, onları birazdan soracağım- bir değerlendirme neticesinde Avrupa Birliği vize muafiyeti anlaşmasını yürürlüğe sokup sokmayacağına karar verecek ve bunu sadece geri kabul anlaşmasına bakarak da değil, bunun dört ayrı şartı var. Onları kısaca hatırlatmak istiyorum. Bunlardan bir tanesi: Belge güvenliği yani biyometrik uluslararası pasaport sistemine geçilmesi, kişisel bilgilerin korunması ve personelin eğitilmesi gibi bazı şartların da Türkiye tarafından yerine getirilmiş olması lazım, sadece geri kabul anlaşmasının hükümlerinin yerine getirilip getirilmediği değil, belge güvenliği öngörülüyor. Ayrıca kamu düzeni ve güvenliği konusunda -suçlar, terörizm, bazı şartlar sayılıyor- uygulanacak stratejik eylem planını ve bu konularda Avrupa Birliği ülkeleriyle yasal iş birliğini kapsadığı şartı da var. Fakat orada bir kelime daha var: “Türkiye’nin yolsuzlukla mücadele etmesi gerekir.” diyor. Şimdi bu şartı kabul eden bir Türkiye, bugünün şartlarında yolsuzluğun içine boğazına kadar gömülmüş olan bir Türkiye hangi dönemde vize muafiyetinden yararlanacak? Ben onu arkadaşlara değil, buradaki Adalet ve Kalkınma Partisinin çok değerli temsilcilerine sormak istiyorum. Yani yolsuzluk...

Okuyorum tekrar: “Kamu düzeni ve güvenliği bakımından organize suçlar, terörizm ve yolsuzlukla mücadele için uygulanacak stratejik eylem planı...” Bu bir koşul, dört koşuldan bir tanesi. Dolayısıyla, bugünün koşullarında yolsuzluğun üstünü örtmeye çalışan bir Türkiye iki üç yıl sonra bu şartı karşılayabilecek konumda olacak mı olmayacak mı, onu da dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Ayrıca deniyor ki: “Dış ilişkiler ve temel haklar bağlamında, ülke içinde vatandaşlarının ve yabancıların serbest dolaşımını düzenler ve vatandaşlık haklarının uluslararası standartlarına uygunluğunu düzenler.” Türkiye’nin bu bakımdan da çok büyük eksikleri var. Yani, demokrasi, insan hakları bağlamında sadece kendi vatandaşlarına yönelik olarak değil, bugün ülkemizde bulunan yaklaşık 2 milyon Suriyeli sığınmacının insan hakları durumuna baktığınız zaman -ki çok ağır ihlaller vardır Suriyeli sığınmacılar bakımından- çocuklar çalıştırılıyor, erkekler çalıştırılıyor, çocuklar savaşa sürükleniyor, sürülüyor daha doğrusu. Ayrıca, Suriyeli kadın ve kızların satıldığı, pazarlandığı şeklinde iddialar var. Her hâlükârda Suriyeli sığınmacıların Türkiye’deki insan haklarının ne kadar kötü olduğunu da hatırlamak lazım.

Şimdi, bu dört koşul aynı anda yerine getirildiği takdirde, ileride yapılacak bir değerlendirme neticesinde Avrupa Birliği Türkiye’ye vize muafiyeti -o da kısmen- sağlayacak mı, sağlamayacak mı sorusuyla karşı karşıyayız. Ama, Sayın Başkan, inanın daha vahim noktalar var, daha vahim sıkıntılar var. Şöyle: Avrupa’da yaşayan, çoğu da Avrupa Birliği ülkelerinde yaşayan milyonlarca vatandaşımız var. Bu geri kabul anlaşmasının hükümlerine ve uygulama yöntemlerine baktığınız zaman öyle bir noktaya geleceğiz ki Avrupa’ya yıllarca önce gitmiş, yasal yollardan gitmiş, yasal yollardan ikamet, hatta her türlü hakkı kazanmış olan vatandaşlarımız, bir noktada, geri kabul anlaşmasını kötü niyetle uygulamak isteyen şu veya bu ülkenin makamı tarafından Türkiye’ye geri gönderilebilecek. Yani, Türk vatandaşlarının Avrupa’da kazanmış olduğu haklar, kazanılmış haklar geri kabul anlaşmasının uygulanması neticesinde, bu vatandaşlarımızın aleyhine uygulamalar doğurabilecek bir güce, potansiyele sahip. Bu, belki de Anlaşma’nın en dikkat çekici ve maalesef en üzücü yönlerinden bir tanesi. Ben bu Anlaşma iyi müzakere edilememiş dedim. Biz de Dışişleri Bakanlığından geliyoruz, anlaşmaların nasıl imzalandığını, nasıl müzakere edildiğini biliyoruz. Buradaki sıkıntı, Dışişleri Bakanlığı teşkilatının iyi müzakere edememiş olmasından kaynaklanmıyor. Buradaki sıkıntı, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı, sırf Türk halkına “Efendim, size vize muafiyeti sağladık, zaten geri kabul anlaşmasında açılan bilmem kaçınıcı faslın gereği idi, onun için bunu da yaptık ama bakın karşılığında, ileride -üç buçuk yıl sonra o da- Türkiye’den Avrupa’ya serbestçe gidebileceksiniz.” aldatmacasıyla bunu imzalamak durumunda kaldılar, Avrupa’nın dayatmasına boyun eğdiler. Yani, diğer ülkelerle imzalanan geri kabul anlaşmaları hep örnek

gösteriliyor Sayın Davutoğlu tarafından. Türkiye başka ülkelere benzeseydi, diğer ülkelerle aynı konumda olsaydı eyvallah ama en fazla biz diyoruz, en fazla Başbakan diyor: “Bizi farklı bir noktaya koyuyorlar, bizi farklı bir çiftçe standarda tabi tutuyorlar.”

Şimdi, yasa dışı göç bakımından Türkiye hakikaten özellikleri olan bir ülke. Bir defa yasa dışı göçlerin en fazla, en yoğunlaştığı bir güzergâhta yer alan bir ülke. O bakımdan, Türkiye'nin... Sayın Valim de temas etti, Sayın Korutürk, diğer arkadaşlar da değindiler, Türkiye bir depo hâline gelecek. Sayın Toskay aynı kelimeyi kullandı. Binlerce, belki on binlerce yasa dışı mağdur insanın depolandığı, uzun süreler burada kalacakları, insan hakları bakımından, toplumsal huzur bakımından, ekonomi bakımından çok büyük yükler getireceği bir anlaşmayı biz imzalıyoruz, onaylanır onaylanmaz da yürürlüğe sokarız diyoruz. Böyle bir mantık, siyasi mantık, hukuki yanlışlık nasıl yürütülür, yapılır bunu hakikaten kabullenemiyorum, çok derin endişelere sahibim.

Ayrıca, bu -Dışişleri Bakanlığı tarafından belki önemli bir ayrıntı- geri kabul anlaşmasının bazı hükümleri, Türkiye'nin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler temel insan hakları sözleşmelerinden olan Tüm Göçmen İşçiler ve Aile Fertlerinin İnsan Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme'nin 22'nci maddesine de aykırılık teşkil ediyor. Hangi anlamda? Bu Anlaşma, Türkiye'nin de taraf olduğu bu Sözleşme diyor ki: “Göçmen işçilere ve aile fertlerine sınır dışı edilmeden önce -“Sınır dışı edilemez.” demiyor- bulundukları ülkede birtakım güvenceler sağlayan bu madde, geri kabul anlaşmasının düzensiz göçmenlerin gecikmeksizin sınır dışı edilmelerine yönelik düzenlemesiyle çatışmaktadır.” Geri kabul anlaşması diyor ki: “Hemen göndereceksin, hemen alacaksın.” Biz de diyoruz ki: Tamam, hemen alacağız. Fakat, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi “Hayır, öyle değil. 22'nci maddesi var bu Sözleşme'nin. Bu geri göndereceğin insanların da bazı hakları var, onları bir yerine getireceksin, ondan sonra giderse gider.” diyor. Dolayısıyla, bu bağlamda, geri kabul anlaşmasının hukuk müşavirliği tarafından da yeterince incelenmesi...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Rızaya bakılmaksızın.

OSMAN FARUK LOĞOĞLU (Adana) – Rızaya bakılmaksızın. Böyle bir şey hangi hukukta olur ya? Yani, kusura bakmayın, hangi hukukta, rızaya bakılmaksızın, bu insanlara, yasa dışı yollardan gitmiş olsa bile rızaya bağlı olmaksızın böyle işlem uygulanabilir? En azından, Birleşmiş Milletler sözleşmelerinin öngördüğü hakların tanınması için bir fırsat vermek gerekir diye düşünmemiz lazım.

Bitirmek üzereyim Sayın Başkan, sabrınız için de teşekkür ediyorum.

Şimdi, sormak istediğim bir iki tane soru var.

BAŞKAN – Sabrın sonu selamettir Sayın Loğoğlu.

OSMAN FARUK LOĞOĞLU (Adana) – Sabrın sonu selamettir, ben hep aynı şeyi düşünmüşümdür.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Bunun sonu selamet gibi gözüküyor yalnız.

OSMAN FARUK LOĞOĞLU (Adana) – Sormak istediğim sorulardan bir tanesi şu: Vatansızların iadesi konusunda bir tabir var maddelerden bir tanesinde. Bu vatansızların nereye iade edilecekleri yani hangi ülkeye iade edilecekleri konusunda nasıl bir yöntem izleniyor, onu merak ediyorum?

İkincisi: Türkiye'nin ikili planda imzaladığı geri kabul anlaşmaları hangileridir?

Üçüncüsü: Sayın Dışişleri Bakanımız hep -bu anlaşmalara ek olarak var olduğu iddia edilen meşruhatlı yol haritası- “Burada Türkiye'nin bazı çekinceleri var. Biz bu çekinceleri ifade ettik.” diyor ama arkasını getirmiyor. Şu anlamda getirmiyor: Yani, meşruhatlı yol haritasında Türkiye'nin çekinceleri bu anlaşma metinlerinde yer almıyor. Anlaşma metinlerinde yer almadığı için, Türkiye'nin çekincelerinin, hangi dille ifade edilmiş olursa olsun, hiçbir hukuki kıymetiharbiyesi olmadığını herhâlde Sayın Bakanlık temsilcileri teslim edeceklerdir.

O bakımdan -son cümlem Sayın Başkan- Adalet ve Kalkınma Partisi, Sayın Başbakan, eski Avrupa Birliği Bakanı Egemen Bağış bunu tantanalı bir şekilde, gene Türk kamuoyunu aldatmaya yönelik bir şekilde takdim ettiler. Türkiye'nin çıkarlarına aykırı olan iki anlaşmayla karşı karşıyayız. Cumhuriyet Halk Partisi elinden gelen bütün mücadeleyi vererek ya bunların geçmemesi yahut da bunların düzeltilmesi -hâlâ mümkün mü bilemiyorum- için gerekeni yapacaktır.

Beni sabırla dinlediğiniz için hem takdir hem şükranlarımı belirtiyorum Sayın Başkanım ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Toskay, siz tekrar söz istediniz galiba.

Son sözü size veriyorum, sonra kurum temsilcilerine vereceğim.

Buyurun.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Başka kimse konuşmayacak mı Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Şu anda yoktu ama Sayın Sait söz istedi. Sizden sonra da ona vereceğim.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben bazı bir iki somut teknik bilgi istirham edeceğim. Bu geri kabul komitesi hakkında bilgi rica ediyorum ben -bir komite kuruluyor- geri kabul komitesi hakkında teknik bilgi rica ediyorum. Bir de nitelikli çoğunluğu bizim anlayacağımız gibi -biz Dışişleri mensubu olmadığımıza göre- bizim anlayacağımız şekilde bu nitelikli çoğunluğu teknik olarak bize lütfen bir açıklayın. Bu nitelikli çoğunlukla biz negatif listeden olumlu listeye geçeceğiz, öyle anlaşılıyor bize verilen broşürlerde, bilgilerde. Bu nitelikli çoğunluk nasıl bir nitelikli çoğunluk olacak?

Öbür taraftan, bu müzakereler sırasında, anlaşmanın imzalanması ve müzakereler sırasında, AB'yle ilgili, bu konuyla ilgili olan birçok kişi tarafından, Avrupa Birliği tarafından "Bütün üyelerin mutabakatının sağlanması esastır." istikametinde birçok beyanat var. Hatta bazı ülkeler var, Güney Kıbrıs yönetimiyle, Avusturya'nın "Üyelerin tamamının mutabakatının aranması lazım vize muafiyetinin sağlanması için." gibi ifadeleri var. Bunlara rağmen bu nitelikli çoğunluk nasıl sağlanacak? Buradaki sayın milletvekillerimizin bazılarının ifade ettiği gibi, sonunda Almanya "Siz bu geri kabul anlaşmasını benim istediğim şekilde, çok fazla da hiç itiraz etmeden, benim canımın istediği şekilde uygulamadınız." deyip de nitelikli çoğunluk da oylamada negatif pozisyona geçerse bunun uygulanma şansı var mı?

Şimdi, AB somut olarak, mali olarak bize ne taahhüt etti, böyle somut bir taahhüdü var mı? Mesela, 7'nci maddede şöyle bir ifade var, diyor ki: "Üye devlet ve Türkiye 4 ve 6'ncı maddede belirtilen bir kişinin doğrudan menşe ülkesine dönüşünü sağlamak için her türlü çabayı sarf edecektir." Şimdi, bu AB, Afganistan'dan gelmiş, yıllardır kendisinde düzensiz göçmen olarak bulunan bir kişiyi Afganistan'a göndermek için nasıl çaba sarf edecek? Bunların önemli bir bölümü kendi ülkelerine, menşe ülkelerine gönderildikleri takdirde idam cezasıyla dahi karşı karşıya kalabilir. Eğer bunu Almanya yapabilecek olsa, bir AB üye ülkesi bunu yapabilecek olsa niye bize postulasın? Bize geldiği zaman geri kabul anlaşmamız olduğunu varsaysak dahi, böyle bir riskle karşı karşıya bulunan bir kişiyi biz menşe ülkesine gönderebilecek miyiz?

BAŞKAN – Bitti mi Sayın Toskay?

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Şimdi, Türkiye'de -Lütfen, Dışişleri Bakanlığı temsilcimizden istirham ediyorum- düzensiz yani yasa dışı göçmen sayısı ne kadar sizin bilgilerinize göre, istatistiklerinize göre ve yine sizin tahminlerinize veya istatistiklerinize göre şu anda Suriyeli miktarı ne kadar? Ve bu anlaşma... Sayın Loğoğlu da söyledi, onu da ben not ettim, sormak istiyordum. "Düzensiz göçmen" dediğimiz kişilerin sığınma hakkını, mülteci olarak talepte bulunma hakkını doğrudan doğruya ihlal eden süreler vesaireyle ilgili nitelik taşıyor. Ve zaten hepimiz biliyoruz ki bu göçmenlerin bulunduğu ülkeler, bu yasa dışı göçmenlere bu hakkı tanımamak için elinden gelen her şeyi yapıyorlar. Bir de biz bu anlaşmayla bu kapıyı açtığımız zaman bunların elinden bu hakkı da, insan hakkını da tamamen uluslararası anlaşmaların ruhuna aykırı olarak ellerinden almıyor muyuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Sait, son sözü size veriyorum. Sonra kurum temsilcilerinin cevaplarını dinleyeceğiz.

Buyurun.

RIFAT SAİT (İzmir) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Aslında söz almayacaktım ama burada değerli milletvekillerimizi dinlerken birkaç not da almıştım. Şimdi, tabii, özellikle Dışişlerinde görev yapmış, Sayın Korutürk, Sayın Loğoğlu gibi tecrübeli milletvekillerimizi dinlerken de bu konuyla ilgili notlar aldım. Fakat burada önemli olan bir konu var. Esas itibarıyla, demin Sayın Türkeş de bahsetti. Çok ciddi bir anlaşma aslında bu. Yani mutlaka istişare edilmesi lazım, görüşülmesi lazım. Konuyla ilgili de farklı kişilerle de istişareler yaptık, konuştuk ama benim burada üstüne basa basa konuştuğum ya da belirtmek istediğim konu şu: Şimdi, mesela Sayın Ali Haydar Öner de biraz önce bahsetti. Hakikaten, Dışişleri Komisyonu çok ciddi bir komisyon ve ben burada, arkadaşlarımız bilirler, merak ettiğim konularda mutlaka soru sorarım. Yani özellikle Türkiye'nin çıkarları söz konusuysa benim için önemlidir, bunları sorarız. Mutmain olduğumuz zaman da o konuda... Ama yaklaşımın biraz daha farklı olması lazım. Mesela, Sayın Türkeş biraz önce cemaatten bahsetti. Siz dediniz ki mesela: "aldatmacalar", Sayın Loğoğlu'nda tuzaklar konusu gündeme geldi. Bence bunların burada konuşulmaması lazım. Yani mesela bu kitapçığı ben de okudum. Bu kitapçıkta benim de sorularım var. Yani öyle her şey, olduğu gibi hemen öyle "tuzaklar" falan değil bence, ona katılmıyorum. Sorularımız var, bu konuda bizim de milletvekili olarak öğrenmek istediğimiz konular vardı ve bunlardan birçoğunu arkadaşlarımız sordular. Mesela ben de bu göçmenlerin Türkiye üzerinden gittiklerinin nasıl ispatlandığını, ispatlanacağını merak ediyorum. Yani

hangisi Türkiye'den göç etmiş, etmemiş, bunları merak ediyorum. Kaç mültecinin geleceğini sordunuz, bunu ben de merak ediyorum yani kaç mülteci olacağı hesaplanmış mı? Ve mali boyutu tabii. Mali boyutuyla ilgili de burada biraz bahsedilmiş. "IPA" denilen bir kuruluş, projeler kapsamında birtakım destekler verecek. Ama bunların da tabii irdelenmesi lazım.

Ben bir de özellikle, tabii -demin Sayın Tunca Toskay'ın da sorduğu konu önemli- siyasi olanlar var veya bu konuda yargılananlar olabilir. Mesela, ben bu konuda tarihten de bir örnek vermek istiyorum, sakın yanlış anlamayın, size bir taş atmaktan değil ama. Zannederseniz, İnönü dönemindeydi, Sovyet Rusya'ya gönderilen Azeri Türkleri daha sınırdan geçer geçmez idam edilmişlerdi. Mesela böyle bir olayı da hatırlıyoruz tarihte. Bunları çok iyi konuşmamız lazım, çok iyi irdelememiz lazım. Hiçbir şekilde siyasi olarak konuşmuyorum, merak ettiğim için sordum. Bunların içerisinde, mesela salgın hastalıklarla ilgili, bu gelen kişilerin salgın hastalıklarla ilgili kontrolleri nasıl olacak, bunlar da tabii çok önemli. Birtakım insanlık dramları da olabilir mi? Çünkü hatırlıyorum, Ankara'da, yine böyle Somalilerin kaldığı bir yerde bir isyan da olmuştu. Bunların tabii çok iyi irdelenmesi lazım. Hem Dışişleri hem Avrupa Birliği Bakanlığının da bizlere iyi bilgi vermesi gerekiyor. Yani hepimiz de bu bilgileri aldıktan sonra daha rahat bir şekilde herhâlde konuşabiliriz diye düşünüyorum. Tabii, Genel Kurulda da bu konuşulacak detaylı olarak.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım, sağ olun.

BAŞKAN – Siz tekrar söz mü istediniz?

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Efendim, bir küçük açıklamaya izin verirseniz...

BAŞKAN – Tabii, buyurun Sayın Öner.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Sayın Sait'in dikkatine çok teşekkür ediyorum. Gerçekten bizim arzu ettiğimiz bir dikkati sergiliyorlar. Bu, şükran duyulacak ve Dışişleri Komisyonunun katkısını, verimini artıracak bir yaklaşım.

Şimdi, Sayın Loğoğlu ve Sayın Korutürk Dışişleri camiasından geldiler, siz de Dışişleri camiasının bir mensubusunuz, biz de paralel bir camianın mensubuyuz. Tabii, "paralel camia" derken devlet adına Türkiye Cumhuriyeti bayrağını taşıma onuruna sahip paralellikten söz ediyorum, başka bir paralelliği kastetmiyorum. Sayın Cumhurbaşkanı adına yurt dışında sayın büyükelçiler, yurt içinde de valiler bayrağı taşıyorlar. Her vatandaş gibi onlar da bundan gurur duyuyorlar.

Yaşadığımız olaylar var. Ben valilik yaptığım dönemde çok sayıda göçmeni ağırlamak durumunda kaldım. Bir ihbar geliyor, bir yerde arama yapıyorsunuz. Bir tırın içinde, bir otobüsün içinde veya uygun olmayan koşullarda, yani pastırmaya sevk edercesine insanları kan ter içinde buluyorsunuz. Bir süre ağırlıyorsunuz, her imkânı sevk ediyorsunuz ama sınırdaki meslektaşlarımızla görüşüyoruz. Diyelim, İran'dan gelmiş, Irak'tan gelmiş, Pakistan'dan gelmiş, Afganistan'dan gelmiş, arkadaşımız kıdem durumuna göre "Ağabey, sırada çok insan var. İfadeye gayret ediyoruz." diyor. Bizim geri kabul etmemiz kaçakları üçüncü ülkelere nasıl iade edeceğimiz çok sıkıntılı bir durum. Uzun süre barındırırken aralarında kavgalar çıkıyor, içlerinden bazıları kaçıyor, bazıları hastalanıyor, bazıları doğum yapıyor, yani anlaşılabilir sıkıntılar var. O sıkıntıların tamamını Türkiye olarak biz üstlenmek durumunda kalıyoruz bu anlaşmayla. Bundan sonra olacılara ilişkin değil, hâlihazırda Avrupa Birliği ülkelerinde kalan yurttaşlarımız veya yurttaşlığı kaybeden insanlarımız bakımından da bu sıkıntıları göğüslemek durumundayız, çok zor ve güç bir sorunla karşı karşıyayız. Vize muafiyeti bir aldatmaca olarak geri kabulün içine sokuluyor. O bakımdan, bu ne bize vize muafiyeti veriyor ne de Avrupa'da bulunan insanların kazanımlarını korumaya alıyor.

Endişelerim bunlar, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Korutürk, buyurun.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Daha sonra sorarım diye düşünüyordum ama şimdi sorulara cevap vereceği için 2 tane küçük soru sormak istiyorum.

Şimdi, bu broşürde de bahsediyor, "AB'nin geri kabul anlaşması akdettiği üçüncü ülke vatandaşları çabuklaştırılmış yöntemin uygulanmadığı durumlarda Türkiye'ye değil, doğrudan kendi ülkelerine iade edilecektir." diyor. Onun için, AB'nin hangi üçüncü ülkelerle geri kabul anlaşması var, bir onu sormak istiyorum.

Bir de şimdi bu anlaşmaya baktığımız zaman, burada asıl yüklenici biziz yani burada çift taraflı bir anlaşma bu, AB için de işleyen bir anlaşma. Fakat AB için çok geçerli olacak bir şey değil yani AB'den Türkiye'ye gelip de AB'nin geri kabul etmesi çok küçük bir ihtimal olduğu için onu saymayalım. Bizim, Türkiye olarak, yüklenicisi biz değil de ağırlığını asıl başkasının taşıdığı başka hangi ülkelerle geri kabul anlaşmamız var? Yani bize gelen ve Türkiye'yi transit olarak kullanıp da Avrupa Birliği'ne geçen göçmenlerin mensup olduğu ülkelerden hangileriyle bizim geri kabul anlaşmamız var?

Bu 2 konuda da açıklık rica edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Loğoğlu.

OSMAN FARUK LOĞOĞLU (Adana) – Sayın Rifat Sait her zamanki sakin, yapıcı tutumuyla bazı noktalara değindi. Bunlardan bir tanesi -İnönü- geçmişe ait olduğu için bunu kayıtlar bakımından iki kelimeyle açıklığa kavuşturmak istiyorum.

Bahsedilen olay 1944 yılında cereyan eden, “Boraltan Köprüsü” olayı olarak adlandırılan bir olay. Evet, doğrudur, 146 Azeri aydını Sovyetler Birliği’nin talebi üzerine iade edilmiştir ve maalesef bunlar kurşuna dizilmiştir. Fakat bu kurşuna dizilme olayının sorumluluğu elbette bunu yapan Sovyetler Birliği makamlarına aittir. İsmet İnönü’nün bu kararı vermesindeki ana neden, günün koşullarında, günün şartlarında, konjonktüründe Türkiye’nin ulusal güvenliğine ve çıkarlarına zarar gelmemesi bakımından... İnsani açıdan belki kabul edilmez ama daha büyük çıkar olan ulusal güvenlik ve çıkar açısından doğru olan bir karar verilmiştir. Onu kayıtlara geçmesi bakımından söylemek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gün, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ AHMET MUHTAR GÜN – Teşekkür ederim efendim.

Disiplinli bir şekilde arz edebileceğim cevapları arz etmeye çalışacağım. Müsaade ederseniz sondan başlamak istiyorum.

BAŞKAN – Eğer burada veremeyeceğiniz yani temel sağlayamayacağınız bilgiler varsa bilahare de komisyonumuza yazılı olarak bildirebilirsiniz.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ AHMET MUHTAR GÜN – Lütfettiniz, teşekkür ederim. Bazılarında o yönleme başvurmam gerekebilir ama spesifik sorulara spesifik verebildiğim cevapları şimdi arz etmek istiyorum.

Avrupa Birliği’nin geri kabul anlaşması ve vize muafiyet kolaylığı imzaladığı ülkeler: Makedonya, Karadağ, Sırbistan, Bosna-Hersek, Arnavutluk -Balkanlar cihetinde- Hong Kong, Makao, Sri Lanka, Rusya, Ukrayna, Pakistan.

Sayın milletvekilim bizim imzaladıklarımızı belli bir kalifikasyonla sordular yani mülteci ağırlığı olan... Buna isterseniz birlikte bakalım efendim, bizim imzaladıklarımız: Suriye, Yunanistan, Kırgızistan, Romanya, Ukrayna, Pakistan, Rusya Federasyonu, Nijerya, Bosna-Hersek, Yemen, Moldova, Belarus, Karadağ. Bunlardan, yasa dışı göçmen hangilerinden, ne kadar bizim üstümüzden gidiyor, bu konuda bir bilgim yok efendim ama bizim imzaladığımız şey budur.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Yeterli benim için, teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ AHMET MUHTAR GÜN – Ben teşekkür ederim.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Frontex’te bunlar hakkında şey yok mu? Frontex’te bilgi olması lazım.

BAŞKAN – Müsaade edin, bitirsin, ondan sonra tekrar soru sorun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ AHMET MUHTAR GÜN – Efendim, sayın milletvekillerimizin ifade ettikleri hususlardaki birçok spesifik noktanın belli bir perspektiften görülmesi gerektiğini düşünüyoruz. Önümüzde üç yıllık bir dönem var. Bu üç yıllık dönem içerisinde ülkemizin hiçbir şekilde otomatik olarak bir mülteciyi ya da bir göçmeni kabul etme yükümlülüğü yoktur. Ondan sonraki dönemde de otomatik bir kabul yükümlülüğü yoktur. Anlaşmanın 10’uncu maddesinde belirtilen ortak komisyon bir mülteciyi -mülteci kelimesinin yanlış kullanıyorum, özür dilerim- göçmeni bize göndermek isteyecek olan ülkeyle bizim aramızdaki bir görüşme sürecine işaret ediyor hem geçerli belgeler bakımından hem de bunları bizim kabul etmemiz bakımından.

Aynı bağlamda önem taşıdığını düşündüğüm diğer bir husus da eğer kaçak olarak Avrupa Birliğine üye ülkeler topraklarında bulunan bir şahsın orada iltica talebi varsa o da farklı bir kapsamda mütalaa edilmesi gereken bir durum oluşturuyor efendim.

Nitelikli oy çoğunluğu konusuna değindiler. Şurası bir gerçektir, Avrupa Birliği içerisinde nüfusu fazla olan ülkelerin o tür bir oylamada ağırlıklarının da fazla olacağı açık bir husus. Ama nüfusu fazla olmayan yani bizim için özellik taşıyan küçük bir ve bizim tanımadığımız bir ülke bağlamında onun bu kararı etkileme kapasitesi yok denecek kadar az. Büyük, daha büyük devletler, bu oylama üzerinde etkili olabilecek olan devletler bakımından bu nitelikli oy çokluğunun ne anlama geleceğine benim ayrıca bakmam gerekiyor. Yalnız, temel olan şey, burada meslekten büyüklerimin de çok daha iyi bilecekleri gibi, bir anlaşmada -isterseniz buna tutanak yol haritası ya da anlaşma deyin- burada temel ilke, yükümlülüklerin iyi niyetle uygulanması meselesi.

Bir soruda “Türkiye’nin Avrupa Birliğiyle imzalayıp da uygulamadığı, feshettiği herhangi bir anlaşma var mıdır?” dediler. Bizim bilgimiz dâhilinde yoktur. Öyle bir durumda kalmayı arzu etmeyiz ama bu açık, bu hak Türkiye’nin elindedir efendim. Yani biz üç

sene boyunca herkes, her taraf kendi atması gereken adımları atacak ve bütün bu süreç içerisinde ve o üç senenin sonunda da bir durum değerlendirmesi yapılacaktır. Burada, bizim bakımımızdan, anlaşmanın gerekçesinde de ifade edildiği gibi, Türk insanına bir perspektif açmak birinci hareket noktasıysa ikinci hareket noktası geri kabul anlaşması çerçevesinde üstleneceğimiz yükümlülükler, ulusal mevzuatımız ya da diğer uluslararası mevzuatımız bakımından bunların bir çoğunu uygulamak zaten bizim borcumuz. Uluslararası yükümlülüğümüzü zaten şu anda oluşturan mesele. Biz, geçen sene Medisimizin kabul ettiği kanunla da o bağlamda geçerli olan birçok yükümlülüğümüzü zaten Medisimiz düzeyinde kabul etmiş durumdayız.

Bu yol haritası, komisyon tarafından daha önce Batı Balkanlardaki ülkelerle kullanılan bu standart bir yol haritası. Oradaki her kelime yani genel bir format çerçevesiyle kullanılmış bir zemin olarak ortaya çıkıyor. Biz “ulusal azınlık” lafına kendi ülkemiz bakımından ulusal azınlık ne demekse onun ötesinde herhangi bir anlam zaten o ifadeye yüklemiyoruz.

Bir diğer husus -bilmiyorum, soruları tam iyi anlayamadım, dinledim ama- bu anlaşma ile vize serbestisi vesaire konusunda bizim vatandaşlarımızın, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının elde edeceği bu kazanımlar hiçbir şekilde bizim AB’yle olan ortaklık hukukumuzdan kaynaklanan haklarımıza hiçbir şekilde hallettirmiyor. Onu vurgulamak istiyorum.

Benim arz edebileceklerim bu kadar efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Nayir, sizin ilave edeceğiniz husus varsa buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET HAMDİ NAYİR – Bu anlaşma bizim için önemli dediğim hususu bir açıklığa kavuşturayım.

Düzenli göç ve düzensiz göç, artık ülkeler için idaresi gereken bir husus olarak dünya gündeminde yer alıyor. Bakanlığımıza da ilk sunumda izah etmeye, anlatmaya, arz etmeye çalıştığım gibi verilmiş olan görev, bu idareyi sağlama görevi. Düzensiz göç de, düzenli göç de ekonomik ve sosyal yönleriyle çok önemli etkileri olan, iyi idare edildiğinde olumlu sonuçları, kötü idare edildiğinde de insani, ekonomik ve sosyal yönleriyle, sağlık yönleriyle, aklımıza gelebilecek bütün yönleriyle olumsuz tesirleri olabilecek bir husus. Dolayısıyla, her geri kabul anlaşması bizim Bakanlığımız için önemli. Avrupa Birliğiyle yapacağımız geri kabul anlaşması da kapsam itibarıyla düşündüğümüzde daha da önemli bir anlaşma. Önümüzdeki üç yılın değerlendirilmesi bakımından bizim için çok önemli. Bu üç yıl içerisinde eğer biz ülkemize girişi, sınır tedbirlerimizi, kapı tedbirlerimizi, bunları tam olarak alabildiğimiz takdirde -ki Bakanlığımız görev alanındadır, gayretlerimiz bu yöndedir- bunu yapabildiğimiz takdirde, bu ülkemizin, şu gün içinde bulunan göç güzergâhında -transit ülke ve hedef ülke güzergâhında olup- çok kolay geçilebilen imajını kaldırdığımız takdirde, bu sistemi yeterince oturttuğumuz takdirde güzergâhın, rotanın değişeceği ve ülkemizin rahat edeceği... İnsani boyutları dışında böyle bir etkiyi de biz inanarak bekliyoruz. Dolayısıyla, bu anlaşma bu yönüyle bizim için çok çok önemli.

Rakam olarak ben Dışişleri Bakanlığımızın vermiş olduğu rakamlara çok fazla ilave etmeyeyim, aynı şeyleri tekrar etmeyeyim, yalnız bir iki hususu belirteyim. Gerçi bizim Bakanlığımızın direkt konusu içerisinde gözükmeyebilir ama geri kabul anlaşmaları ve vize muafiyeti anlaşmaları birçok ülkede -örneğin, Arnavutluk, Makedonya, Sırbistan, Moldova, Ukrayna, Rusya, Gürcistan, Bosna Hersek- bunlar da hep paralel yürümüş olan anlaşmalar idi, ülkemiz için de aynı şey geçerli.

Yıllar itibarıyla bizim yakaladığımız yasa dışı göçmen sayıları soruldu. 2005 yılından itibaren olan rakamları ben arz etmeye çalışayım komisyonumuza: 2005 57 bin -küsurları söylemiyorum- 2006 51 bin, 2007 64 bin, 2008 65 bin, 2009 34 bin, 2010 32 bin, 2011 44 bin, 2012 47 bin olarak bizim kayıtlarımıza geçen, yasa dışı olarak ülkemize giriş yapanların sayısı.

Frontex’ten aldığımız rakamlar var, bunlar ülkeler olarak tasnif edilmiş mi bilmiyorum ama benim elimdeki rakamlar, ülkemizden Avrupa Birliği ülkelerine geçtiği söylenen rakamlar: 2009’da 39 bin kişinin ülkemizden Avrupa Birliğine yasa dışı olarak geçtiği, 2010’da 55 bin, 2011’de 57 bin, 2012’de 37 bin kişinin ülkemizden geçtiğine dair... Frontex, biliyorsunuz, Avrupa Birliğinin sınıрыyla ilgilenen, sınır güvenliğiyle ilgilenen birim, bunlardaki rakamlar. Bizim bunları teyit imkânımız çok fazla değil.

Bir hususu size arz etmek istiyorum komisyonumuza bilgi olarak. Yunanistan örneğini eğer inceleyebilirsek, Yunanistan örneği konusunda komisyonumuza bilgi verebilirsem rakamlar konusunda bir tahmin yapmak mümkün olur.

2001 yılında biz Yunanistan’la geri kabul anlaşması imzaladık. 2001 yılından bu yana Yunanistan bize bu geri kabul anlaşmasının gereği olarak “Şu kişiler sizden geçti.” deyip bize bunu bildirme, bizim kabul ettiğimizi de geriye gönderme faaliyetleri devam ediyor. 2001 yılından bugüne kadar, 2013’ün sonuna kadar 111.214 kişi Yunanistan tarafından “Ülkenizden bize yasa dışı geçti.” diye bildirilen kişiler. Yapılan incelemede, Türk tarafının, ülkemizin geri kabulünü uygun gördüğü kişi sayısı 13.684. 111 binden 13 binini biz kabul ediyoruz. Bu 13 bin kişi içerisinde de -daha çarpıcı bir rakam- ancak 3.890 kişiyi bize gönderebiliyor. Yani bu arada da

o elindekileri muhafaza mı edemiyor veya başka engeller mi çıkıyor, bize gönderemiyor. Bu 3.890'dan da 160'ı daha sonra geri alınmak durumunda kalan kişi oluyor. Rakamları tahmin etmek çok mümkün değil yani komisyon üyelerimiz hep "Bu anlaşma yürürlüğe girdiğinde biz ne kadar bir külfeti üstümüze alacağız?" diye sordular. Rakam olarak bunu tahmin etmek mümkün değil ama şu rakamlarla bir kıyaslama yapılarak 111 bin rakamının 13 bine, 13 binin de 3.800'e düştüğünü düşünerek –ben kendi açımdan söylüyorum- iyimser bir rakam olarak tahmin ediyorum ama külfeti yok değil. Bu sistem kurulduğu takdirde, biz sınır güvenliğini, kapı güvenliğini tam olarak alabilirdik takdirde, bu rakamların üzerinden kalkamayacağımız rakamlar olmayacağını, bu tedbirlerin alınması gerektiğini söylüyorum.

İçişleri Bakanlığı olarak bugün için bizim geri kabul ve gönderme merkezlerimizin kapasitesi 2 bin kişi civarında. Rakam küçük görülebilir ama burası sürekli kalınacak yerler değil, transfer merkezleri olarak düşünelim.

İlk etapta bunu 4 bin rakamına, orta vadede de, gene kısa bir gelecekte de bunu 10 bin rakamına çıkarmayı planlıyoruz. Bunlar bizim yapmayı düşündüğümüz hususlardan, İçişleri Bakanlığı görev alanına giren hususlardan.

7 vilayetimize bu 2 bin rakamı için Ankara, Konya, Malatya, Çanakkale, Ağrı, Tekirdağ ve Kocaeli'yi hemen ilk etapta bu rakamların, istiap haddimizin yükseltilmesi için gerekli ödenekler aktarıldı. Bu dediğimiz 2'ye katlayacak, yüzde 100 artışı sağlayacak olan hususlar.

Maliyet analizleri konusunda yeni kurulan teşkilatımızın çalışmaları var ama sonuçlanmış bir çalışma değil.

Biraz önce bu geri kabul komitesinin özelliğinden Dışişleri Bakanlığımız bahsetti. Avrupa Birliği ve Türkiye arasında eşitlik ilkesine göre kurulacak olan bir komisyon, bir komite. Dolayısıyla, kabul işlemlerindeki sıkıntıları bu komite eşit şartlarda görüşmüş olacak.

Suriyeli miktarı soruldu. Bugün itibarıyla bizim 10 ilimizdeki kamplarda 217 bin –küsuru da var- kişi mevcut. Kamplar dışındakilerin tespiti işlemi devam ediyor. Dün de Sayın Başbakanımızın açıklamasında 700 bin rakamı telaffuz edildiği için söyleyebilirim. Demek ki kamp dışı da 500 bin rakamı tahmin ediliyor. Bunların da biyometrik kimliklerinin tespitine yönelik çalışmalar Emniyetimiz tarafından devam ediliyor. Zannediyorum ki 300 bin rakamına ulaşıldı ama tam olarak elimde bir rakam yok.

Bugün itibarıyla ülkemiz bu göçü mafyasıyla, batan tekneleriyle sonuna kadar yaşayan bir ülke. Bunları yapmamamız, geri kabul anlaşmalarını yapmamız böyle bir tehlikenin dışına çıktığımız anlamına gelmiyor. Geri kabul anlaşmalarıyla bu sistemi kurduğumuz takdirde, biraz önce arz etmeye çalıştığım gibi, ülkemizi, bu rotanın dışına çıkılacak, çok kolay geçilecek bir ülke değil imajını vererek daha iyi bir noktaya getireceğimizi düşünüyorum.

Şu anda size arz edemediğim hususlar varsa da müsaadenizle onları ben yazılı olarak arkadaşlarımızın notundan cevaplamaya çalışayım.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Sorum vardı size.

BAŞKAN – Sayın Ediboğlu, müsaade ederseniz diğer arkadaşlarımız var.

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Soruma cevap alamadım da.

BAŞKAN – Söz isterseniz vereceğim.

Sırada Sayın Korutürk, buyurun.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, verilen bilgilere, teknik bilgilere teşekkür ederim ama teknik bilgi dışındakilerin çok tatmin edici olduğunu söylemek çok kolay değil.

Dışişleri Bakanlığından bir ricam var. Söylemiş oldukları geri kabul anlaşmalarının yazılı bir listesini eğer komisyona iletirlerse bizim elimizde şey olarak bulunur.

Şimdi, 10'uncu maddeden, anlaşmanın 10'uncu maddesinden bahsedildi. Anlaşmanın 10'uncu maddesi çok muğlak yazılmış bir madde, muğlak derken açık bir madde. Yani, şimdi bunun İngilizcesi ile Türkçesini de karşılaştırdığınız zaman bu maddenin ikinci fıkrasında "Devlet aksini göstermedikçe bir soruşturmanın ardından ve Madde 11'de belirtilen zaman sınırlamaları içerisinde Üye Devletler ve Türkiye, şartları yerine getirilmiş sayacaklardır." diyor. "Göstermedikçe" sözü doğru değil, İngilizcesinde "demonstrate" lafı kullanılıyor, "ispat edilmedikçe" deniliyor. İspat ile gösterme arasında çok ciddi hukuki fark var, ispat etmek çok zor bir şey. Bu ispat edilemediğine göre böyle sayılacak.

Onun altındaki madde, 3'üncü maddenin son paragrafını okuyorum: "Talep Eden Devlet tarafından, ilgili kişinin gerekli seyahat belgeleri, vize veya diğer ikamet izinlerinin bulunmadığının yazılı olarak ifade edilmesi de kişinin ülkeye girişinin, ülkede bulunmasının veya ikametinin kanunsuz olduğuna dair karine teşkil edecektir." diyor. Yani talep eden ülke, talep edilen ülkeden, Almanya Türkiye'den "Bu adam Türkiye'de kanunsuz olarak bulunmuştur." deyip de bunu geri almasını kabul ettiği zaman yazılı olarak bunu bildirmesi karine teşkil edecek ve biz bunu geri almak mecburiyetinde kalacağız.

Yunanistan çok güzel bir misal diye düşünmüyorum, Yunanistan'ın nasıl çalıştığını hepimiz biliyoruz. Ama bizim karşıımızdaki ülkeler, özellikle bize bu geri kabulü geri döndürecek olan ülkeler Almanya, Fransa gibi ülkelerdir, çok sağlam evrakla gelirler. Orada 100 bin kişi derse 100 bin kişiyi almak durumunda kalırız; onda da benim bir tereddüdüm yok, oralarda çalıştım.

Şimdi, son bir husus: Bu anlaşmayı hep tek başına düşünmeyelim çünkü bu geri kabul anlaşması dediğimiz zaman bunun yanında bir de yol haritası diye bir şey var. O yol haritasını da bütün arkadaşlarımızın alıp bir okumalarını rica ediyorum alıcı gözle yani yol haritasını alıp okusunlar. Onun buradan geçmesi gerekmiyor, yol haritası Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaya tabi değil ama o yol haritası, esas itibarıyla, başımızın nasıl belaya gireceğini okuyacak olan arkadaşlara gösterecektir.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Toskay, buyurun.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben verilen bilgiler için çok teşekkür ediyorum ama rakamlar konusunda... Yani kendilerinin de ifade ettiği gibi, bizim endişe ettiğimiz, merakımız olan konulara tam açıklık gelmedi. Potansiyel olarak ne kadar bir kitleyle karşı karşıya olduğumuz hakkında şöyle ihtimale dayanan bir tasavvuru dahi şahsen ben edinemedim. Bu arada, bazı Batı Balkan ülkeleriyle yapılan geri kabul anlaşmalarının ışığında, Türkiye'deki anlaşmanın da aynı, hemen hemen paralel şekilde ifade edildiği, yürütüldüğü söyleniyor. Yani Arnavutluk, Kosova, Sırbistan, Makedonya'nın, Türkiye'nin özellikleri dikkate alındığı takdirde, bize çok model olmaması lazım. Çünkü onlar geri kabul anlaşmalarını onlarla imzaladıkları zaman, onların doğusunda Yunanistan'la, Bulgaristan var, onlar da AB ülkesi, onlara rahatlıkla üzerindeki göçmenleri pas edebilirler ama biz doğumuza baktığımız zaman, biz kime göndereceğiz? Birinci mesele bu.

İkincisi: Yunanistan meselesinde ben de Sayın Korutürk'ün ifade ettiğine katılıyorum. "Onlar çok sağlam evraklarla gelirler karşıımıza, kabul zorunda kalırız." dediler, ben bir başka şeyi daha haddim olmayarak ifade etmek istiyorum: Yunanistan'la Türkiye arasındaki politik güç dengesi ile Almanya ve Fransa ile Türkiye'nin arasındaki politik güç dengesi aynı şey değil. Onlar masaya oturdukları zaman bazı eksik olan evraklara rağmen, bazı şeyleri kabul etme şansına sahip olurlar, siyasetin pratiğinde bu var. O bakımdan, burayı da dikkatle şey yapmak lazım.

İçişleri Bakanlığı temsilcimiz haklı olarak... Tabii ki bizim o bütün eksikliklerimizi gidermemiz lazım. Yani, Türkiye'nin kaçak göçmenlerin transit bir ülkesi olma niteliğinden çıkarılması lazım ama fiilî bazı şartlarla da karşı karşıyayız. Yunanistan Türkiye'den kendisine kaçak göçmen gelmesini önlemek bakımından Batı Trakya'da birtakım fiziki engeller inşa ediyor. Siz bunu Suriye'de ve İran sınırında yapma şansına, Irak sınırında yapma şansına sahip misiniz, benzer tedbirleri alma şansına sahip misiniz o coğrafyada? Burada bizim kuracağımız altyapının maliyeti ne olabilir? Ben hep soruyorum, Avrupa Birliği bize bu geri kabul anlaşması ve vize muafiyetini birlikte dikte ederken somut olarak, mali olarak ne vadetti diyorum, haklı olarak sizin de elinizde böyle somut bir bilgi yok ama karşı karşıya bulunduğumuz fiilî durum da bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ediboğlu, buyurun.

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Teşekkür ederim.

Bir sorum vardı: Türkiye'de bulunan Suriyeli mültecilerle, Suriyeli sığınmacılar ile yabancı mülteciler arasında bir çifte standarttan söz etmişim. Yani gerçekten, ben bu insan kaçakçılığı kapsamında yakalananların barındırıldıkları mekânları -ben Hatay Milletvekiliyim- gittim, birkaç sefer ziyaret ettim, insanlık dışı bir ortamda yaşadıklarını, yarı aç yaşadıklarını, kesinlikle utanç verici bir tabloyla karşı karşıya olduğumu söylemek istiyorum.

YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Türkmen kampına gitmişsin sen.

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Hayır, bu Afrikalıların kamplarından bahsediyorum.

YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Irak'ta...

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Hayır, hayır. İnsan kaçakçılığı kapsamında yakalanıp konulduğu kamplardan bahsediyorum, kamp değil...

YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – CIA’ın eğitim verdiği kamplara gitsen oradakiler...

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Hayır, onları söylemiyorum. Bu Afrikalı göçmenlerin, yakalananların konulduğu binalar bir kere, terk edilmiş, yarı yıkık binalarda, soğuk ortamda, beslenmelerine asla dikkat edilmeden, çok kötü koşullarda barındırıldıklarına tanık oldum. Bunlar için -gelecek olan binler, on binler, yüz binler belki olacak bu geri kabul anlaşmasıyla- bir barınma yeri sağladınız mı, bunun planlamasını yaptınız mı? Suriyeliler konusunda çuvalladık, sınıfta kaldık, 50 bin bekledik, 500 bin geldi, 1 milyon geldi, sokaklarda yatıyorlar. Bunlar için ne düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Loğoğlu, son sözü size veriyorum.

Buyurun.

OSMAN FARUK LOĞOĞLU (Adana) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Birazdan da ayrılacağım bir başka toplantı için.

Ben Sayın Dışişleri Müsteşar Yardımcısının Türk vatandaşlarının kazanılmış haklarının bu geri kabul anlaşması uygulamalarından olumsuz etkilenmeyeceği yolundaki ifadesini şimdilik kabul ediyorum. Ama, kendilerinden bir ricam var: Dışişleri Bakanlığı olarak 1980 yılında kabul edilen Türkiye-Avrupa Birliği Ortaklık Konseyi Kararları -(1/80) ve (3/80)- bu haklar, bu geri kabul anlaşmasıyla olumsuz etkilenebilir mi, etkilenebilir mi? Bu konuyu araştırmalarını istiyorum. İleride belki yazılı olarak bize bir yanıt verilerse de çok sevinirim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bu, ikinci tur, milletvekillerimizin söz aldığı bölümde daha çok, soru da vardı ama yorum vardı, sorulara cevap verirsiniz.

Sayın Nayir, siz mi vereceksiniz?

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET HAMDİ NAYİR – Geri gönderme merkezlerinde bugün, mevcut durumuyla -sayın vekilimize hak vermemek mümkün değil- skıntılarımızın olduğunu biz de biliyoruz. Geri gönderme merkezlerimiz için bir standart getirmeye çalışıyoruz. Kanunda da bu maddede, Kızılayla olan bir iş birliğinden bahsediliyor ve o çalışmalar devam ediyor. Yeni yapılacak yerlerin standardı ve bundan sonraki yani şu anda planlanmış olanların ve planlanacak olanların standartlarının daha iyi, insani şartlar olması için gerekli çalışmalar tarafımızdan yapılıyor. Biliyorsunuz, bu kanunun yürürlüğe giriş tarihi kabulünden bir yıl sonra, 2014’ün 11 Nisanında yürürlüğe girecek -bizim Göç İdaresi Genel Müdürlüğümüz- o zamana yetiştirilecek çalışmalarımız devam etmekte.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE AVRUPA BİRLİĞİ ARASINDA İZİNSİZ İKAMET EDEN KİŞİLERİN GERİ KABULÜNE İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMISININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 16 Aralık 2013 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(1/876) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon Raporu hakkında İstanbul Milletvekili Osman Aşkın Bak, İstanbul Milletvekili İsmail Safi ve Erzurum Milletvekili Fazilet Dağcı Çığlık'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 7 Şubat Cuma günü saat 18.00'e kadar komisyon sekreteryasına iletmelerini istirham ediyorum.

Avrupa Birliği Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Gündemin 2'nci maddesine geçiyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

(1/853) esas numaralı Tasarı 9 Ekim 2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 30 Ekim 2013 tarihinde de komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Gün, buyurun.

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ AHMET MUHTAR GÜN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; günümüzde terörizm, örgütlü suçlar ve uyuşturucu kaçakçılığı arasında yakın bağ bulunmakta olup ülkelerin bu sorunlarla tek başlarına mücadelede başarı sağlaması mümkün değildir. Bu nedenle, ikili ve çok taraflı iş birliğinde bulunulması önem arz etmektedir. Yabancı ülkelerle imzalanan güvenlik iş birliği anlaşmaları ile özellikle terörizm ve organize suçlar olmak üzere, güvenlik birimlerimiz arasında doğrudan iletişim ve temas imkânı sağlanmakta, ikili iş birliğimizin daha da geliştirilmesine katkı sağlayan bir zemin oluşturulmaktadır. Bugün, küresel dünyanın ortak tehdit olarak kabul ettiği, terörizm ve terörizme dayalı organize suçlar, insan yaşamı ve güvenliğini hiçe sayan, devlet otoritesine meydan okuyan en tehlikeli suç türü olarak karşımızda durmaktadır. Bu çerçevede, Sayın Başbakanımızın Moğolistan'ı ziyareti sırasında 11 Nisan 2013 tarihinde ülkemiz adına Başbakan Yardımcımız Sayın Bülent Arıncı, Moğolistan Hükümeti adına da Dışişleri Bakanı Luvsanvandan Bold tarafından imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması ile uyuşturucu, göçmen kaçakçılığı, yasa dışı göç ve insan ticareti, yasa dışı silah, siber suçlar ve kara para aklama başta olmak üzere, iki ülke makamları anlaşmada yer alan diğer hususlarla ilgili olarak ikili güvenlik iş birliği faaliyetleri çerçevesinde yardımlaşacaklardır. Söz konusu anlaşmanın Moğolistan Adalet Bakanlığından bir süre içerisinde Meclise sevk edileceği anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, imzalanan güvenlik iş birliği anlaşması ile Türkiye Cumhuriyeti ve Moğolistan arasında yürütülmekte olan güvenlik iş birliği faaliyetlerinin daha da pekiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Nayir, sizin ilave edeceğiniz bir husus varsa buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET HAMDİ NAYİR – Sayın Başkan, kıymetli komisyon üyeleri; anlaşmanın muhtevası hakkında bilgi verdiler, eğer arzu ediliyorsa ben genel manada bir rakamsal bilgi vereyim.

Bugüne kadar güvenlik iş birliği anlaşmaları çerçevesinde 72 ülkeyle 143 anlaşma imzalamışız, 54 ülkeyle 155 protokol, 46 ülkeyle 110 mutabakat metni, 60 ülkeyle 288 toplantı tutanağı, 18 ülkeyle 61 görüşme tutanağı, 41 ülkeyle 93 niyet bildirisi, 16 ülkeyle 17 sözleşme, 3 ülkeyle sürücü belgelerinin karşılıklı tanınması, 2 ülkeyle de ortak eylem planı düzenlemiştir. Yani toplamda 96 ülkeyle 882 hukuki metin imzalanmıştır, bu da onlardan bir tanesi olacak.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE MOĞOLİSTAN HÜKÜMETİ ARASINDA GÜVENLİK İŞBİRLİĞİ
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) 11 Nisan 2013 tarihinde Ulanbatur’ da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(1/853) esas numaralı Kanun Tasarısı’nın Komisyon Raporu hakkında Karabük Milletvekili Osman Kahveci, Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Kasım Gülpınar ve İzmir Milletvekili Rıfat Sait’in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemin 3’ üncü maddesine geçiyorum: Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

(1/863) esas numaralı Tasarı, 26 Kasım 2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 3 Aralık 2013 tarihinde de komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Gün, buyurun.

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ AHMET MUHTAR GÜN – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; Türk vatandaşlarının ülkemizden almış oldukları sürücü belgelerinin, Tunus sürücü belgesiyle değiştirilmesi sırasında, Tunus Sürücü Belgesi Sınavı’na tabi tutulmakta ve sınavda başarılı olanların Türk sürücü belgeleri alınıp Tunus sürücü belgesiyle değiştirilmektedir.

Herhangi bir iş, hizmet, eğitim veya yük ve yolcu taşımacılığı için Tunus’ta bulunan sürücülerimizin sahip oldukları Ulusal Sürücü Belgemiz bu ülkede geçerli kabul edilmediğinden sürücülerimiz, yurt dışına çıkışlarında Uluslararası Sürücü Belgesi almak zorunda kalmaktadırlar. Bu bağlamda iki ülke sürücü belgelerinin eğitim ve sınav şartı aranmaksızın karşılıklı olarak değiştirilmesi yanında, Tunus topraklarında seyahat eden ülkemiz sürücü belgesine sahip vatandaşlarımızın sürücü belgelerinin Tunus makamlarınca geçerli sayılması önem taşımaktadır. Bu nedenle vatandaşlarımızın mağduriyetlerinin giderilmesi için, 6 Haziran 2013 Perşembe günü Başbakan Yardımcımız, o dönemki Başbakan Yardımcımız Sayın Bekir Bozdağ tarafından imzalanan ve iki ülke vatandaşlarının sürücü belgelerinin karşılıklı olarak tanınmasına ve sınavsız olarak değiştirmesine imkân sağlayacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı’nın kabulünü arz ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Nayir, sizin ilave edeceğiniz bir husus var mı?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET HAMDİ NAYİR – İlave edeceğim bir şey yok efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE TUNUS CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA SÜRÜCÜ BELGELERİNİN KARŞILIKLI KULLANIMI VE DEĞİŞİMİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 6 Haziran 2013 tarihinde Tunus'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(1/863) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon Raporu hakkında Mersin Milletvekili Çiğdem Münevver Ökten, İstanbul Milletvekili Osman Aşkın Bak ve Gaziantep Milletvekili Ali Şahin'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İçişleri Bakanlığımız temsilcilerine katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz.

Gündemin 4' üncü maddesine geçiyorum: 1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün Uygulanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

(1/839) esas numaralı Tasarı, 9 Ekim 2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 23 Ekim 2013 tarihinde de esas olarak komisyonumuza, tali olarak da Çevre Komisyonu ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna havale edilmiştir.

Tasarı, 31 Ekim 2013 tarihinde Çevre Komisyonunda görüşülmüştür ve olumlu görüşle komisyonumuza sunulan rapor gündemle birlikte sizlere de dağıtılmıştır.

Sayın Gün, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ AHMET MUHTAR GÜN – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; bahse konu protokol, HNS 2010, tehlikeli ve zararlı maddelerin taşınmasından doğan zararların hızlı, adil ve etkin biçimde tazmini amacıyla sınırlı bir sorumluluk mekanizmasıyla bir uluslararası tazminat fonu kurmaktadır. Söz konusu fonun finansmanı, üye ülkelerin protokol kapsamına giren tehlikeli ve zararlı yükleri taşıma oranları temelinde belirlenen mali katkılardan sağlanmaktadır.

Denizlerimizi kullanan yabancı gemilerin sayıca fazlalığı ve bu gemilerle taşınan tehlikeli ve zararlı maddelerin içerdiği kaza ve kirlilik riskleri göz önüne alındığında HNS 2010'a taraf olmamız bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. HNS 2010, sadece yabancı gemiler tarafından ülkemizde yol açılabilecek zararların hızlı ve adil olarak tazminine değil, gemilerimiz tarafından kara sularımız dışında verilebilecek zararların mevcut sigorta sistemlerinden çok daha kapsamlı ve hızlı şekilde tazmin edilebilmesine de olanak sağlamaktadır.

1 Kasım 2011 tarihinde imzaya açılan HNS 2010'un yürürlüğe girmesi için gereken onay sayısına henüz ulaşılmamış olmakla birlikte, ülkemiz dâhil, denizcilikte önde gelen 8 ülke sözleşmeyi imzalamıştır. Kanada, Danimarka, Fransa, Almanya, Yunanistan, Hollanda ve Norveç, bize ilaveten imzalayanlardır efendim.

Ülkemizin HNS 2010'a GKRY'ye ilişkin tutumumuzu etkilemeyecek şekilde beyan yapılarak taraf olması öngörülmektedir.

HNS 2010'a taraf olmamız ülkemizin denizcilik alanında yükselen profilinin vurgulanması ve bu bağlamda Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) nezdinde etkinliğinin artması bakımından da önem taşımaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığımız Müsteşar Yardımcısı Sayın Suat Hayri Aka, sizin ilave edeceğiniz bir husus varsa, buyurun.

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SUAT HAYRİ AKA – Görüşlerim Sayın Başkanım: Birkaç teknik bilgi ilave edebilirim Dışişleri Bakanlığı temsilcimizin söylediklerine ilaveten.

Şu anda 12 ülke üye olunca, taraf olunca yürürlüğe girecek, daha doğrusu 12 ülke taraf olduktan on sekiz ay sonra yürürlüğe girecek. 2 tane de teknik koşulu var, ithalat miktarının 40 milyon tonu bulması gerekmektedir. Hem karada hem kara sularında hem münhasır ekonomik bölgemizdeki petrol dışı tüm tehlikeli maddelerin, zararlı malların taşınmasından doğan zararların tazmininde yararlanacağız. Tazmin koşullarını, prensipleri ortaya koyan, taşıyanın sorumluluğunu sınırlayan ve sınırın üstündeki kirlilik vesair zararın tazminini bu fondan yaklaşık 250 milyon SDR, 870 milyon TL civarında bir miktarla karşılayacak.

LPG, LNC, tüm zararlı, tehlikeli katı maddeler, asitler, zehirli, aşındırıcı, patlayıcı, yanıcı ve diğer tehlikeli maddelerin sebep olacağı tüm zararları, üçüncü şahısların maruz kalacağı tüm zararları karşılayacak. Zarar görenin, zararını ispatla yükümlü olmadığı, tam tersine taşıyanın kendi kusurunu olmadığı ispat etmesi gereken, dolayısıyla yararlanılması son derece kolay bir fon olacak.

Türkiye’de hâkimin, malum, çok geniş takdir yetkisi var. Dolayısıyla bu sözleşmeye taraf olduğumuzda uluslararası kurallar çerçevesinde sınırsız tazminat rejiminden, sınırları belirlenmiş düzenli bir tazminat rejimine geçmiş olacağız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ediboğlu, buyurun.

MEHMET ALİ EDİBOĞLU (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu tür gemilere çok ciddi miktarlarda ceza yazıldığını biliyoruz. Bu toplanan cezaların Maliyeye irat kaydedildiğini de biliyoruz ancak kirlenen denizi, sahilleri, kıyıları ve kumsalları ilgili belediyeler ve birtakım kurumlar temizliyorlar ve bunun için ciddi masraflar yapıyorlar. Yani cezayı toplayan başka bir kurum, bunun kirlettiği alanları temizleyenler başka kurumlar. Bu cezaların bir kısmının, bu temizleme işlemini yapan kurumlara aktarılmasını düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aka.

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SUAT HAYRİ AKA – Efendim, bu cezaları biz toplamıyoruz. Tabii, bu bir mali düzenleme meselesi, bir yasal düzenleme gerektiriyor ama cezaları toplayan veya kirlilikle mücadele eden kurumlar kendi bütçelerinden ziyade, bu tazmin mekanizmalarından yararlanıyorlar yani burada da özellikle bu sözleşme, mesela katı zararlı maddelerden veya LPG, LNG gibi taşımalar sonucu doğacak zararın tazmininde kullanılacak. Ceza çok farklı bir şey. Mali sistemimiz içinde normal çerçevede yerine gidiyor ama tazminatlar, müdahale eden kuruluşlar bu fonlardan yararlanıyorlar -sigorta sistemlerinden ve bu tip fonlardan- kendi bütçelerinden karşılamıyorlar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının maddelerini okutuyorum:

1996 TEHLİKELİ VE ZARARLI MADDELERİN DENİZ YOLUYLA TAŞINMASINDAN KAYNAKLANAN ZARARIN TAZMİNİ VE SORUMLULUĞU HAKKINDA ULUSLARARASI SÖZLEŞMEYE İLİŞKİN 2010 PROTOKOLÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün beyanda bulunmak suretiyle onaylanması uygun bulunmuştur.

(2) Protokolün 23 üncü maddesindeki sorumluluk limitleri ile eki Zararlı ve Tehlikeli Maddelerden Kaynaklanan Zarara İlişkin Sorumlulukla İlgili Sigorta veya Diğer Mali Teminat Belgesinde yapılacak değişiklikleri onaylamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(1/839) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon Raporu hakkında Rize Milletvekili Hasan Karal, Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Kasım Gülpınar ve İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Gündemin 5'inci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı var.

(1/854) esas numaralı Tasarı, 9 Ekim 2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 30 Ekim 2013 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Gün, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ AHMET MUHTAR GÜN – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; Afrika'ya açılım politikamızın önemli bileşenlerinden biri, kıta ülkeleriyle olan ticaretimizin geliştirilmesidir. Bu bağlamda, ülkemiz, dünya denizcilik sektöründe yeri olan Afrika ülkeleriyle denizcilik anlaşmalarının sayısını artırmak suretiyle bu ülkelerle olan deniz ticaret hacminin büyümesini ve iş birliği alanlarının çeşitlendirilmesini hedeflemektedir. Bu anlayıştan hareketle, Türkiye Cumhuriyeti ile Kamerun Cumhuriyeti Arasında Denizcilik Anlaşması, Kamerun Cumhurbaşkanı Paul Biya'nın ülkemize gerçekleştirdiği resmi ziyaret vesilesiyle, o dönemde Başbakan Yardımcımız olan Sayın Bekir Bozdağ ve Kamerun Ekonomi, Planlama ve Bölgesel Kalkınma Bakanı Sayın Emmanuel Nganou Djoumessi arasında 26 Mart 2013 tarihinde imzalanmıştır. Söz konusu anlaşmanın içeriği, taraf devletlerin denizcilik alanındaki ilişkilerinin ve iş birliğinin geliştirilmesine, deniz ticareti alanında eş güdümün sağlanmasına, seyr emniyeti ile güvenliğinin artırılmasına, ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine imkân sağlayacak niteliktedir. Anlaşma, tarafların, denizcilik makamlarının belli aralıklarla ve gerekli görüldüğü şekilde, dönüşümlü olarak, anlaşmanın uygulanmasıyla ilgili ve öncelik verdiğimiz konuların ele alınması ve istişarelerde bulunulması amacıyla toplanmalarını öngörmektedir. Anlaşmanın beş yıl süreyle yürürlükte kalması ve gerekli görülmesi hâlinde yenilenmesi öngörülmüştür. Kamerun tarafının, anlaşmayı onay işlemlerinin başlaması için Başbakanlığa gönderdiği, anlaşmanın Mart 2014'te Kamerun Meclisine sunulmasının öngörüldüğü Yuanda Büyükelçiliğimiz tarafından öğrenilmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Aka, sizin ilave edeceğiniz bir husus var mı?

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SUAT HAYRİ AKA – Efendim, Kamerun çok büyük bir deniz ticaret filosuna sahip olmamakla birlikte, Türk gemilerinin çok sıklıkla uğradığı limanlara sahip. Dolayısıyla, bu anlaşma bu gemilerimizin Kamerun limanlarında maruz kalacakları muameleler, ticari rejim, deniz emniyeti, gemi adamlarının hakları ve ilgili uygulamalarla diğer teknik konularda birçok husus, millî deniz ticaret filomuzun menfaatleri doğrultusunda düzenleyici maddeler ihtiva etmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN - Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KAMERUN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA DENİZCİLİK ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 26 Mart 2013 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti arasında Denizcilik Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/854) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon Raporu hakkında Erzurum Milletvekili Fazilet Dağcı Çığlık, İstanbul Milletvekili Harun Karaca ve İstanbul Milletvekili İsmail Safi'nin özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli katılımcılar, sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus yoksa Dışışleri Komisyonunun 24'üncü Yasama Dönemi Dördüncü Yasama Yılı 11'inci toplantısını kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.27